

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมาในการตรวจสอบ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระราชทานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความมั่นคงและยั่งยืน ทรงคิดค้นเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อแก้ไข ปัญหาเกษตรกรรมที่ไม่ได้ผลในเขตแห้งแล้งขาดแคลนน้ำในการเกษตร โดยเฉพาะการประกอบอาชีพทางการ เกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งมีความเสี่ยงสูงในการขาดแคลนน้ำ กรณีฝนทิ้งช่วงและปริมาณน้ำฝนไม่ เพียงพอในการเพาะปลูก

ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ที่ทรงมีต่อ ปวงชนชาวไทย จึงได้จัดทำโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ (๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง) เพื่อถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยส่งเสริมให้เกษตรกรที่มีความสมัครใจ จำนวน ๗๐,๐๐๐ ราย ได้น้อมนำหลักทฤษฎีใหม่ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมให้สอดคล้องกับ สภาพพื้นที่ของเกษตรกรตามภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ โดยมุ่งหวังจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรใน การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้อันเกิดจากการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยการสร้างอาชีพ อย่างเหมาะสมกับทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า โดยบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่าง หน่วยงานภาครัฐในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๑๓ หน่วยงาน ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ประชาชน เกษตรกรและเกษตรกรจำนวน ๗๐,๐๐๐ ราย เพื่อให้การดำเนินงานโครงการประสบความสำเร็จตาม เป้าประสงค์ที่กำหนด

ด้วยเหตุผลและความสำคัญของโครงการดังกล่าว สำนักตรวจสอบภายใน สำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีการตรวจสอบ การดำเนินงานตามโครงการ เพื่อให้ทราบว่าโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ (๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง) ดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดปัญหาอุปสรรคหรือข้อจำกัดต่างๆ ที่ส่งผลให้การขับเคลื่อนนโยบายไม่บรรลุผลหรือความยั่งยืนของโครงการ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการฯ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาขยายผลการ ดำเนินโครงการต่อไป

๒. วัตถุประสงค์การตรวจสอบ

๑. เพื่อให้ทราบว่า การดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ของแต่ละ หน่วยงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่โครงการกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามคู่มือ/ แนวทาง และระเบียบที่กำหนด

๒. เพื่อให้ทราบว่าโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ของแต่ละหน่วยงานมีระบบการควบคุมภายใน ที่เหมาะสมเพียงพอ

๓. เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคในการการปฏิบัติงานในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ของแต่ละ หน่วยงาน พร้อมให้เห็นข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปรับปรุง

๓. ขอบเขตการตรวจสอบ

ผู้ตรวจสอบเอกสารและหลักฐานการปฏิบัติงานของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐) ในส่วนกลางและพื้นที่ดำเนินการ จังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดนครสวรรค์

๔. วิธีการตรวจสอบ

๑. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับโครงการ คู่มือ รูปแบบ วิธีการดำเนินงาน ของกรมการข้าว กรมชลประทาน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมหม่อนไหม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒. ประชุมเปิดตรวจที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๓. สอบทานการจัดวางระบบควบคุมภายในโครงการฯ ว่ามีความเหมาะสมสามารถป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้หรือไม่

๔. สอบทานรายละเอียดกิจกรรมที่บูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานอื่น

๕. ประเมินผลการดำเนินงานโครงการในภาพรวม

๖. สอบทานการดำเนินงานโครงการฯ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๖.๑ กรมการข้าว

ตรวจสอบ/สอบทานหลักฐาน/เอกสารที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร โดยสอบทานจากเอกสาร หลักสูตรขออนุมัติการจัดอบรม คุณสมบัติของเกษตรกร ระยะเวลาที่จัดอบรมสอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานหรือไม่

๒. สอบทานการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

๓. ตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการติดตามผลการดำเนินงาน

๔. สอบทานแผน – ผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ว่าเป็นไปตามเป้าหมาย/ตัวชี้วัด หรือไม่

๕. สอบทานการจัดประชุมการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๖. สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

๗. ผู้ตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการ

๘. สอบทานการจัดวางระบบการควบคุมภายในโครงการฯ ว่ามีความเหมาะสมสามารถป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้หรือไม่

๙. สัมภาษณ์เกษตรกร

๑๐. สอบทานรายงานผลประจำเดือน

๑๑. ตรวจสอบการใช้งบประมาณที่มีการแจกปัจจัยการผลิต ว่าดำเนินการถูกต้องตามระเบียบหรือไม่

๖.๒ กรมชลประทาน

ตรวจสอบ/สอบทานหลักฐาน/เอกสารที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร โดยสอบถามจากเอกสาร หลักสูตรขออนุมัติการจัดอบรม คุณสมบัตินักเกษตรกร ระยะเวลาที่จัดอบรมสอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานหรือไม่

๒. ตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการติดตามผลการดำเนินงาน

๓. สอบทานแผน – ผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ว่าเป็นไปตามเป้าหมาย/ตัวชี้วัด หรือไม่

๔. สอบทานการจัดประชุมการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๕. สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

๖. สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการ

๗. สอบทานการจัดวางระบบการควบคุมภายในโครงการฯ ว่ามีความเหมาะสมสามารถป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้หรือไม่

๘. สัมภาษณ์เกษตรกร

๙. สอบทานรายงานผลประจำเดือน

๖.๓ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ตรวจสอบ/สอบทานหลักฐาน/เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร โดยสอบถามจากเอกสาร หลักสูตรขออนุมัติการจัดอบรม คุณสมบัตินักเกษตรกร ระยะเวลาที่จัดอบรมสอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานหรือไม่

๒. ตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการติดตามผลการดำเนินงาน

๓. สอบทานแผน – ผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ว่าเป็นไปตามเป้าหมาย/ตัวชี้วัด หรือไม่

๔. สอบทานการจัดประชุมการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๕. สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

๖. สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการ

๗. สอบทานการจัดวางระบบการควบคุมภายในโครงการฯ ว่ามีความเหมาะสมสามารถป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้หรือไม่

๘. สัมภาษณ์เกษตรกร

๙. สอบทานรายงานผลประจำเดือน

๖.๔ กรมพัฒนาที่ดิน

ตรวจสอบ/สอบทานหลักฐาน/เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร โดยสอบถามจากเอกสาร หลักสูตรขออนุมัติการจัดอบรม คุณสมบัตินักเกษตรกร ระยะเวลาที่จัดอบรมสอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานหรือไม่

๒. สอบทานการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

๓. ตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการติดตามผลการดำเนินงาน

๔. สอบทานแผน – ผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ว่าเป็นไปตามเป้าหมาย/ตัวชี้วัด หรือไม่

๕. สอบทานการจัดประชุมการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๖. สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
๗. สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการ
๘. สอบทานการจัดวางระบบการควบคุมภายในโครงการฯ ว่ามีความเหมาะสมสามารถป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้หรือไม่
๙. สัมภาษณ์เกษตรกร
๑๐. สอบทานรายงานผลประจำเดือน

๖.๕ กรมปศุสัตว์

ตรวจสอบ/สอบทานหลักฐาน/เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร โดยสอบทานจากเอกสารหลักสูตรขออนุมัติการจัดอบรม คุณสมบัติของเกษตรกร ระยะเวลาที่จัดอบรมสอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานหรือไม่

๒. สอบทานการสนับสนุนปัจจัยการผลิต
๓. ตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการติดตามผลการดำเนินงาน
๔. สอบทานแผน – ผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ว่าเป็นไปตามเป้าหมาย/ตัวชี้วัด หรือไม่

๕. สอบทานการจัดประชุมการขับเคลื่อนการดำเนินงาน
๖. สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
๗. สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการ
๘. สอบทานการจัดวางระบบการควบคุมภายในโครงการฯ ว่ามีความเหมาะสมสามารถป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้หรือไม่
๙. สัมภาษณ์เกษตรกร
๑๐. สอบทานรายงานผลประจำเดือน
๑๑. ตรวจสอบการใช้งบประมาณที่มีการแจกปัจจัยการผลิต ว่าดำเนินการถูกต้องตามระเบียบหรือไม่

๖.๖ กรมประมง

ตรวจสอบ/สอบทานหลักฐาน/เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร โดยสอบทานจากเอกสารหลักสูตรขออนุมัติการจัดอบรม คุณสมบัติของเกษตรกร ระยะเวลาที่จัดอบรมสอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานหรือไม่

๒. สอบทานการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (พันธุ์ปลา)
๓. ตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการติดตามผลการดำเนินงาน
๔. สอบทานแผน – ผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ว่าเป็นไปตามเป้าหมาย/ตัวชี้วัด หรือไม่

๕. สอบทานการจัดประชุมการขับเคลื่อนการดำเนินงาน
๖. สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
๗. สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการ
๘. สอบทานการจัดวางระบบการควบคุมภายในโครงการฯ ว่ามีความเหมาะสมสามารถป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้หรือไม่

๙. สัมภาษณ์เกษตรกร

๑๐. สอบทานรายงานผลประจำเดือน

๑๑. ตรวจสอบการใช้งบประมาณที่มีการแจกจ่ายการผลิต ว่าดำเนินการถูกต้อง

ตามระเบียบหรือไม่

๖.๗ กรมวิชาการเกษตร

ตรวจสอบ/สอบทานหลักฐาน/เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร โดยสอบทานจากเอกสาร
หลักสูตรขออนุมัติการจัดอบรม คุณสมบัติของเกษตรกร ระยะเวลาที่จัดอบรมสอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงาน
หรือไม่

๒. สอบทานการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (พันธุ์พืชผัก)

๓. ตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการติดตามผลการดำเนินงาน

๔. สอบทานแผน – ผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ว่าเป็นไปตาม
เป้าหมาย/ตัวชี้วัด หรือไม่

๕. สอบทานการจัดประชุมการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๖. สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

๗. สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการ

๘. สอบทานการจัดวางระบบการควบคุมภายในโครงการฯ ว่ามีความเหมาะสม
สามารถป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้หรือไม่

๙. สัมภาษณ์เกษตรกร

๑๐. สอบทานรายงานผลประจำเดือน

๑๑. ตรวจสอบการใช้งบประมาณที่มีการแจกจ่ายการผลิต ว่าดำเนินการถูกต้อง

ตามระเบียบหรือไม่

๖.๘ กรมส่งเสริมการเกษตร

ตรวจสอบ/สอบทานหลักฐาน/เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร โดยสอบทานจากเอกสาร
หลักสูตรขออนุมัติการจัดอบรม คุณสมบัติของเกษตรกร ระยะเวลาที่จัดอบรมสอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงาน
หรือไม่

๒. สอบทานการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ไม้ผล, กล้วยเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และ
มะละกอ)

๓. ตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการติดตามผลการดำเนินงาน

๔. สอบทานแผน – ผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ว่าเป็นไปตาม
เป้าหมาย/ตัวชี้วัด หรือไม่

๕. สอบทานการจัดประชุมการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๖. สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

๗. สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการ

๘. สอบทานการจัดวางระบบการควบคุมภายในโครงการฯ ว่ามีความเหมาะสม
สามารถป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้หรือไม่

๙. สัมภาษณ์เกษตรกร

๑๐. สอบทานรายงานผลประจำเดือน

๑๑. ตรวจสอบการใช้งบประมาณที่มีการแจกจ่ายการผลิต ว่าดำเนินการถูกต้อง

ตามระเบียบหรือไม่

๖.๙ กรมส่งเสริมสหกรณ์

ตรวจสอบ/สอบทานหลักฐาน/เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร โดยสอบทานจากเอกสาร หลักสูตรขออนุมัติการจัดอบรม คุณสมบัตินักเกษตรกร ระยะเวลาที่จัดอบรมสอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานหรือไม่

๒. ตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการติดตามผลการดำเนินงาน

๓. สอบทานแผน – ผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ว่าเป็นไปตามเป้าหมาย/ตัวชี้วัด หรือไม่

๔. สอบทานการจัดประชุมการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๕. สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

๖. สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการ

๗. สอบทานการจัดวางระบบการควบคุมภายในโครงการฯ ว่ามีความเหมาะสมสามารถป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้หรือไม่

๘. สัมภาษณ์เกษตรกร

๙. สอบทานรายงานผลประจำเดือน

๖.๑๐ กรมหม่อนไหม

ตรวจสอบ/สอบทานหลักฐาน/เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร โดยสอบทานจากเอกสาร หลักสูตรขออนุมัติการจัดอบรม คุณสมบัตินักเกษตรกร ระยะเวลาที่จัดอบรมสอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานหรือไม่

๒. สอบทานการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ท่อนพันธุ์หม่อน)

๓. ตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการติดตามผลการดำเนินงาน

๔. สอบทานแผน – ผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ว่าเป็นไปตามเป้าหมาย/ตัวชี้วัด หรือไม่

๕. สอบทานการจัดประชุมการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๖. สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

๗. สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการ

๘. สอบทานการจัดวางระบบการควบคุมภายในโครงการฯ ว่ามีความเหมาะสมสามารถป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้หรือไม่

๙. สัมภาษณ์เกษตรกร

๑๐. สอบทานรายงานผลประจำเดือน

๑๑. ตรวจสอบการใช้งบประมาณที่มีการแจกจ่ายการผลิต ว่าดำเนินการถูกต้อง

ตามระเบียบหรือไม่

๖.๑๑ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ตรวจสอบ/สอบทานหลักฐาน/เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร โดยสอบถามจากเอกสาร หลักสูตรขออนุมัติการจัดอบรม คุณสมบัตินักเกษตรกร ระยะเวลาที่จัดอบรมสอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานหรือไม่

๒. ตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการติดตามผลการดำเนินงาน

๓. สอบทานแผน – ผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ว่าเป็นไปตาม เป้าหมาย/ตัวชี้วัด หรือไม่

๔. สอบทานการจัดประชุมการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๕. สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

๖. สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการ

๗. สอบทานการจัดวางระบบการควบคุมภายในโครงการฯ ว่ามีความเหมาะสม สามารถป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้หรือไม่

๘. สัมภาษณ์เกษตรกร

๙. สอบทานรายงานผลประจำเดือน

๖.๑๒ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตรวจสอบ/สอบทานหลักฐาน/เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร โดยสอบถามจากเอกสาร หลักสูตรขออนุมัติการจัดอบรม คุณสมบัตินักเกษตรกร ระยะเวลาที่จัดอบรมสอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานหรือไม่

๒. ตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการติดตามผลการดำเนินงาน

๓. สอบทานแผน – ผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ว่าเป็นไปตาม เป้าหมาย/ตัวชี้วัด หรือไม่

๔. สอบทานการจัดประชุมการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๕. สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

๖. สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการ

๗. สอบทานการจัดวางระบบการควบคุมภายในโครงการฯ ว่ามีความเหมาะสม สามารถป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้หรือไม่

๘. สอบทานรายงานผลประจำเดือน

๖.๑๓ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตรวจสอบ/สอบทานหลักฐาน/เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร โดยสอบถามจากเอกสาร หลักสูตรขออนุมัติการจัดอบรม คุณสมบัตินักเกษตรกร ระยะเวลาที่จัดอบรมสอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานหรือไม่

๒. ตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการติดตามผลการดำเนินงาน

๓. สอบทานแผน – ผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ว่าเป็นไปตาม เป้าหมาย/ตัวชี้วัด หรือไม่

๔. สอบทานการจัดประชุมการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๕. สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

๖. สุ่มตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่ายการเบิกจ่ายเงินภายใต้กิจกรรมของโครงการ

๗. สอบทานการจัดวางระบบการควบคุมภายในโครงการฯ ว่ามีความเหมาะสมสามารถป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้หรือไม่

๘. สัมภาษณ์เกษตรกร

๙. สอบทานรายงานผลประจำเดือน

๕. ระยะเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบ : เข้าตรวจสอบระหว่างเดือน เมษายน – สิงหาคม ๒๕๖๑

๖. งบประมาณที่ใช้ในการตรวจสอบ : ประมาณ ๓๒,๑๐๐ บาท

๗. ผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบ

๑. นางสาวพวงผกา สุวรรณรักษ์

นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการพิเศษ

๒. นางเนตรนภา ชัยธีระสุเวท

นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการ

ผู้กำกับดูแล : ๑. นางละออ ชันธรักษ์

กำกับดูแลในฐานะ ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบภายใน

๒. นางสาวพวงผกา สุวรรณรักษ์ หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายใน ๒

บทที่ ๒

โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

๑. หลักการเหตุผล

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระราชทานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความมั่นคงและยั่งยืน ทรงคิดค้นเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหากษัตริกรรมที่ไม่ได้ผลในเขตแห้งแล้งขาดแคลนน้ำในการเกษตรโดยเฉพาะการประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งมีความเสี่ยงสูงในการขาดแคลนน้ำ กรณีฝนทิ้งช่วงและปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอในการเพาะปลูก

“เกษตรทฤษฎีใหม่” คือ ระบบการเกษตรที่เน้นการจัดสรรทรัพยากรน้ำในไร่นาให้เกิดประโยชน์สูงสุด จัดสรรพื้นที่เพื่อใช้การเพาะปลูกเพื่อบริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก ที่มีเหลือจึงขาย มีการสร้างผลผลิตอาหารที่เพียงพอและสร้างการผลิตที่หลากหลายสำหรับเป็นแหล่งรายได้มั่นคงของครัวเรือน สร้างความมั่นคงด้านอาหาร เกิดการพึ่งพาตนเอง และลดการพึ่งพาจากภายนอก การทำเกษตรทฤษฎีใหม่จะเน้นสำหรับเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่ทำกินน้อย มีแหล่งน้ำในไร่นาไว้ใช้ประโยชน์ในการทำเกษตร สำหรับ “เกษตรผสมผสาน” เป็นระบบเกษตรที่มีการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน โดยมีกิจกรรมแต่ละชนิดเกื้อกูลประโยชน์ต่อกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในไร่นาได้อย่างเหมาะสมเกิดประโยชน์สูงสุดมีความสมดุลต่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และเกิดการเพิ่มพูนความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ การเกื้อกูลกันระหว่างพืชและสัตว์ เศรษฐกิจและผลพลอยได้จากการปลูกพืชจะเป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ และผลที่ได้จากการเลี้ยงสัตว์จะเป็นประโยชน์ต่อพืช

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทย จึงได้จัดทำโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ขึ้นเพื่อถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยส่งเสริมให้เกษตรกรที่มีความสมัครใจจาก ๘๘๒ อำเภอ รวมทั้งสิ้น ๗๐,๐๐๐ รายได้น้อมนำหลักทฤษฎีใหม่ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสม ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของเกษตรกรตามภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ โดยมุ่งหวังจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ อันเกิดจากการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยการสร้างอาชีพอย่างเหมาะสมกับทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และเพื่อรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทย

๒. เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรนำแนวทางทฤษฎีใหม่มาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่ของตนเองตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับพื้นที่ของเกษตรกร

๓. เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน และมีรายได้เสริม

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรที่มีความสมัครใจ และมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ในพื้นที่ ๘๘๒ อำเภอ จำนวน ๗๐,๐๐๐ ราย จำแนกเป็น ภาคเหนือ จำนวน ๑๔,๘๘๑ ราย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓๕,๓๙๓ ราย ภาคกลาง ๑๑,๗๒๔ ราย และภาคใต้ ๗,๙๙๒ ราย

๔. ระยะเวลาการดำเนินงาน

ช่วงที่ ๑ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

ช่วงที่ ๒ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ดำเนินการต่อเนื่อง และติดตามประเมินผลทุกปี

๕. หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หน่วยงานสนับสนุน : ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๖.๑ เกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้นำไปปฏิบัติจริงอย่างแพร่หลายในทุกภูมิภาคของประเทศไทย

๖.๒ เกษตรกรได้รับความรู้ สามารถปรับเปลี่ยนแนวคิดและรูปแบบในการทำมาหากิน การประกอบอาชีพให้มีศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง โดยสามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับตนเองและครอบครัว

โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ถวายในหลวง

๑. ความเป็นมาของโครงการ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระราชทานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความมั่นคงและยั่งยืน ทรงคิดค้นเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อแก้ไข ปัญหาเกษตรกรรมที่ไม่ได้ผลในเขตแห้งแล้งขาดแคลนน้ำในการเกษตร โดยเฉพาะการประกอบอาชีพทางการ เกษตร โดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งมีความเสี่ยงสูงในการขาดแคลนน้ำกรณีฝนทิ้งช่วงและปริมาณน้ำฝนไม่ เพียงพอใน การเพาะปลูก

“เกษตรทฤษฎีใหม่” คือ ระบบการเกษตรที่เน้นการจัดสรรทรัพยากรน้ำในไร่นาให้เกิด ประโยชน์สูงสุด จัดสรรพื้นที่เพื่อใช้ในการเพาะปลูกเพื่อบริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก ที่มีเหลือจึงขาย มีการ สร้างผลผลิตอาหารที่เพียงพอ และสร้างการผลิตที่หลากหลายสำหรับแหล่งรายได้ที่มั่นคงของครัวเรือนสร้าง ความมั่นคงด้านอาหาร เกิดการพึ่งพาตนเอง และลดการพึ่งพาจากภายนอก การทำเกษตรทฤษฎีใหม่จะเน้น สำหรับเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่ทำกินน้อย มีแหล่งน้ำในไร่นาไว้ใช้ประโยชน์ในการทำเกษตร สำหรับ “เกษตร ผสมผสาน” เป็นระบบเกษตรที่มีการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน โดยมี กิจกรรม แต่ละชนิดเกื้อกูลประโยชน์ต่อกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในไร่นาได้อย่าง เหมาะสมเกิดประโยชน์สูงสุด มีความสมดุลต่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และเกิดการเพิ่มพูนความสมบูรณ์ของ ทรัพยากรธรรมชาติ การเกื้อกูลกันระหว่างพืชและสัตว์ เศรษฐกิจและผลพลอยได้จากการปลูกพืชจะเป็น ประโยชน์ต่อกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์และผลที่ได้จากการเลี้ยงสัตว์จะเป็นประโยชน์ต่อพืช

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ที่ทรงมีต่อปวงชน ชาวไทย จึงได้จัดทำโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ขึ้นเพื่อถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลย เดช โดย ส่งเสริมให้เกษตรกรที่มีความสมัครใจจาก ๘๘๒ อำเภอ รวมทั้งสิ้น ๗๐,๐๐๐ ราย ได้น้อมนำหลัก ทฤษฎีใหม่ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสม ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของเกษตรกรตามภูมิสังคม ของแต่ละพื้นที่ โดยมุ่งหวังจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ อันเกิด จากการ พัฒนาศักยภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยการสร้างอาชีพอย่างเหมาะสมกับทรัพยากรและ ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า

๑.๒ วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๑.๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน และมีรายได้เสริม
- ๑.๒.๒ ขยายผลการพัฒนาการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่ขั้นที่ ๒ และขั้นที่ ๓

๑.๓ เป้าหมาย

๑.๓.๑ รับสมัครเกษตรกรที่มีความสมัครใจ และมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพื้นที่ ทั่วประเทศ ๘๘๒ อำเภอ จำนวน ๗๐,๐๐๐ ราย หรือมากกว่า

๑.๓.๒ แบ่งกลุ่มเป้าหมายเพื่อดำเนินงานตามความพร้อมประกอบด้วยกลุ่มพร้อมมาก จำนวน ๒๑,๐๐๐ ราย กลุ่มพร้อมปานกลาง จำนวน ๔๒,๐๐๐ ราย และกลุ่มพร้อม จำนวน ๗,๐๐๐ ราย เพื่อ จัดลำดับสำคัญในการดำเนินงานและขยายผลจนครบถ้วนตามเป้าหมาย

๑.๓.๓ เกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ ความสมัครใจ มีความเข้าใจหลักทฤษฎีใหม่มีความพร้อมใน การลงทุนเพิ่มเติม ไม่เคยทำมาก่อน (Start Zero) มีแหล่งน้ำของตนเองใช้งานได้ตลอดปี

๑.๔ วิธีการดำเนินงานโครงการ

๑.๔.๑ แนวทางปฏิบัติ ๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ถวายเป็นหลวง

- (๑) ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- (๒) เกษตรกรเริ่มจากทำตามที่ตนเองถนัด ๑ อย่างก่อน (เหมาะสมกับฐานะ) ลองทำการเกษตร เพิ่มขึ้นอย่างที ๒ , อย่างที่ ๓, ...
- (๓) ทำให้ง่าย ลงทุนน้อยมีรายได้
- (๔) ขยายฐานแบ่งบานผล ความจนหาย
- (๕) เกิด ๑ แดก ๒ (แตกcell ต้นกำเนิด)

๑.๔.๒ บทบาทหน้าที่ของ ๕ ประสาน

(๑) เกษตรกร (Cell ต้นกำเนิด)

- (๑.๑) พบปะ ประชาสัมพันธ์/เกษตรกรต้นแบบ/ประธาน ศพก. เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ ระเบิดจากข้างในและวางแผนการผลิต
- (๑.๒) เกษตรกรลงมือทำในพื้นที่ ลองอย่างที ๑
- (๑.๓) เก็บเกี่ยวผลผลิตกิน เหลือจำหน่าย เก็บรายได้ครั้งที่ ๑ ทำบัญชีฟาร์ม
- (๑.๔) ลองอย่างที ๒ ลองอย่างที ๓...
- (๑.๕) ขยายผลสู่เกษตรทฤษฎีใหม่เต็มรูปแบบ

(๒) ประชาชนเกษตร หรือ เกษตรกรต้นแบบ หรือ ประธาน ศพก.

- (๒.๑) สร้างแรงบันดาลใจ
- (๒.๒) แนะนำ ช่วยเหลือ
- (๒.๓) สร้างเกษตรกรต้นกำเนิด
- (๒.๔) สร้างทายาทเกษตรกร (Cell แดกใหม่)

(๓) ภาครัฐ

- (๓.๑) จัดกลุ่มเกษตรกรตามความพร้อม
- (๓.๒) คัดเลือกประชาชนเกษตรหรือเกษตรกรต้นแบบ หรือประธาน ศพก.
- (๓.๓) เพิ่มพูนองค์ความรู้แก่เกษตรกร แนะนำเกษตรกรทำบัญชี
- (๓.๔) ประสานขอรับการสนับสนุนตามความต้องการของเกษตรกร
- (๓.๕) ส่งเสริมกิจกรรมการผลิตที่ ๑, ๒, ๓, ... หลากหลาย
- (๓.๖) ติดตาม ประมวลผล และรายงานความก้าวหน้า
- (๓.๗) จัดหาตลาดเพื่อเกษตรกร

(๔) ภาคเอกชน สนับสนุนโครงการ ดังนี้

- (๔.๑) เทคนิค/วิชาการ
- (๔.๒) งบประมาณการผลิต
- (๔.๓) ทุนทรัพย์สำหรับตอบแทนประชาชน/ทุนเริ่มต้นสำหรับเกษตรกรตามความ

จำเป็น

- (๔.๔) จัดหาตลาดเพื่อเกษตรกร

(๕) ภาคการศึกษา สนับสนุนโครงการ ดังนี้

(๕.๑) เทคนิค/วิชาการ

(๕.๒) นักศึกษาเป็นลูกมือปราชญ์ ฝึกงานในแปลงเกษตรกร

๑.๔.๓ แผนปฏิบัติงาน**(๑) บูรณาการเพื่อก่อให้เกิด**

(๑.๑) กำหนดผู้ร่วมบูรณาการ ๕ ประสาน (เกษตรกร ภาครัฐ ปราชญ์ เอกชน สถาบันศึกษา)

(๑.๒) พบปะหารือระหว่าง ๓ ประสานหลัก (เกษตรกร ภาครัฐ ปราชญ์)

(๑.๓) สร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมระดับประเทศ

(๒) เกษตรกรปรับ/เปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเอง

(๒.๑) เพิ่มพูนองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่(ปราชญ์เป็นตัวช่วย)

(๒.๒) วิเคราะห์ตนเองและวางแผนการผลิตตามศักยภาพ โดยเริ่มจากง่ายและถนัด

(๓) ขับเคลื่อนการดำเนินงาน (เพื่อนช่วยเพื่อน)

(๓.๑) ดำเนินกิจกรรมตามแผนการผลิต โดยมีภาคเอกชนและปราชญ์เกษตร ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษา ติดตามต่อเนื่อง

(๓.๒) ส่งเสริมให้เกษตรกรดำเนินกิจกรรมการผลิตที่ง่ายและหลากหลาย

(๓.๓) วางแผนการตลาดรองรับผลผลิต

(๔) ติดตาม/เยี่ยมเยียน/ประเมินผล

(๔.๑) ติดตามเยี่ยมเยียนอย่างเป็นเอกภาพ อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อเดือน

(๔.๒) ประเมินความสำเร็จและความยั่งยืน

๑.๕ หน่วยงานที่รับผิดชอบ

หน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

๑.๖.๑ เกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้นำไปปฏิบัติจริงอย่างแพร่หลายในทุกภูมิภาคของประเทศไทย

๑.๖.๒ เกษตรกรได้รับความรู้ สามารถปรับเปลี่ยนแนวคิดและรูปแบบในการทำมาหากิน การประกอบอาชีพ ให้มีศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง โดยสามารถลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับตนเองและครอบครัว

บทที่ ๓
ผลการตรวจสอบการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐

คณะผู้ตรวจสอบ สำนักตรวจสอบภายใน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ตรวจสอบการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่ดำเนินการร่วมกันของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมชลประทาน กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมการข้าว สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งได้รับจัดสรรงบประมาณทั้งสิ้น ๑๐๒,๔๔๔,๔๔๗.๙๒ บาท ซึ่งได้รับงบประมาณจาก ๒ ส่วน คือ งบปกติของส่วนราชการ จำนวน ๘๔,๖๑๒,๕๙๗.๙๒ บาท (งบดำเนินงาน ๖๖,๓๐๘,๗๙๗.๙๒ บาท งบอุดหนุน ๑๐,๙๘๕,๙๐๐ บาท และงบรายจ่ายอื่น ๗,๓๑๗,๙๐๐บาท) กับงบที่ได้รับการสนับสนุนจากเอกชน จำนวน ๑๗,๘๓๑,๘๕๐ บาท โดย ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ มีผลการเบิกจ่ายโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน ๑๐๒,๒๒๐,๑๕๕.๑๗ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๗๘ จากจำนวนงบประมาณที่ได้รับจัดสรร คงเหลือ ๒๒๔,๒๙๒.๗๕ บาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๒ จากจำนวนงบประมาณที่ได้รับจัดสรร รายละเอียดปรากฏดังภาคผนวก ก โดยมีการนำงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไปดำเนินการตามกิจกรรม/โครงการย่อยต่างๆ ของแต่ละส่วนราชการ เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่แต่ละหน่วยงานทั้ง ๑๓ กรมกำหนดไว้ ตามภาคผนวก ข

ผลการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

ผลการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ภาพรวม ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ สามารถส่งเสริมองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ให้นำหลักทฤษฎีใหม่ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง โดยนำเกษตรกรศึกษาดูงานในแปลงต้นแบบของเกษตรกร/ศูนย์การเรียนรู้ จำนวน ๗๐,๓๖๗ ราย จากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๗๐,๕๑๔ ราย รายละเอียดตามตารางที่ ๓.๑ และตารางที่ ๓.๒

ตารางที่ ๓.๑ ผลการใช้จ่ายเงินของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐

หน่วยงาน	งบประมาณที่ได้รับ	เบิกจ่าย	ร้อยละ	คงเหลือ
๑.กรมส่งเสริมการเกษตร	๗,๕๓๖,๐๕๐	๗,๔๙๒,๗๗๒.๑๑	๙๙.๔๓	๔๓,๒๗๗.๘๙
๒.กรมประมง	๑๔,๑๑๔,๒๐๖	๑๓,๙๙๖,๘๔๕.๖๘	๙๙.๑๗	๑๑๗,๓๖๐.๕๒
๓.กรมปศุสัตว์	๔๑,๘๔๕,๔๗๑.๙๒	๔๑,๖๙๕,๘๙๙.๓๒	๙๙.๖๔	๑๔๙,๕๗๒.๖๐
๔.กรมวิชาการเกษตร	๑๐,๖๙๕,๘๕๐	๑๐,๖๗๔,๐๙๑.๗๖	๙๙.๘๐	๒๑,๗๕๘.๒๔
๕.กรมหม่อนไหม	๑,๗๑๓,๙๐๐	๑,๗๑๓,๙๐๐	๑๐๐	-
๖.กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	๖,๑๕๘,๕๐๐	๖,๑๕๘,๕๐๐	๑๐๐	-
๗.กรมชลประทาน	๑,๐๕๒,๑๐๐	๑,๐๑๓,๗๕๐	๙๖.๓๕	๓๘,๓๕๐
๘.กรมส่งเสริมสหกรณ์	๒,๗๕๔,๒๕๐	๒,๗๓๘,๐๔๔	๙๙.๔๑	๑๖,๒๐๖
๙.กรมพัฒนาที่ดิน	๙๔๓,๘๐๐	๙๔๓,๘๐๐	๑๐๐	-
๑๐.กรมการข้าว	๑,๙๗๕,๗๕๐	๑,๙๑๙,๗๕๐	๙๗.๑๗	๕๖,๐๐๐
๑๑.สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๓,๙๑๖,๖๗๐	๔,๒๐๕,๖๔๘	๑๐๗.๓๘	(๒๘๘,๙๗๘)*
๑๒.สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	๑,๐๑๔,๗๐๐	๙๗๘,๗๑๕	๙๖.๕๕	๓๕,๙๘๕

หน่วยงาน	งบประมาณที่ได้รับ	เบิกจ่าย	ร้อยละ	คงเหลือ
๑๓.สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๘,๗๒๓,๒๐๐	๘,๖๘๘,๔๓๙.๓๐	๙๙.๖๐	๓๔,๗๖๐.๙๐
รวม	๑๐๒,๔๔๔,๔๔๗.๙๒	๑๐๒,๒๒๐,๑๕๕.๑๗	๙๙.๗๘	๒๒๔,๒๙๒.๗๕

หมายเหตุ : ที่มา รายงานสรุปผลการใช้จ่ายเงินของส่วนราชการ ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

*สปก. มีการใช้เงินงบประมาณปกติของกรมเพิ่มเติมในการปฏิบัติงาน จำนวน ๒๘๘,๙๗๘ บาท

ตารางที่ ๓.๒ ผลการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐

หน่วยงาน	เป้าหมาย (ราย)	ผลการดำเนินงาน (ราย)		
		พาเกษตรกรดูงาน	ดูแลเกษตรกร	สนับสนุนปัจจัย การผลิต
๑.กรมส่งเสริมการเกษตร	๑๕,๗๕๗	๑๕,๖๑๗	๑๕,๖๑๗	๗๐,๐๐๐
๒.กรมประมง	๖,๒๕๘	๖,๔๕๘	๖,๔๕๘	๖๘,๐๙๘ ^(๕)
๓.กรมปศุสัตว์	๖,๗๙๗	๖,๗๘๓ ^(๖)	๖,๗๘๓	๖๙,๙๕๔ ^(๕)
๔.กรมวิชาการเกษตร	๓,๘๖๑	๔,๑๒๔	๔,๑๒๔	๗๐,๐๐๐
๕.กรมหม่อนไหม	๑,๔๒๖	๑,๒๘๔ ^(๒)	๑,๔๒๓ ^(๔)	๖๐,๐๐๙ ^(๕)
๖.กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	๒,๗๕๐	๒,๗๕๐	๒,๗๕๐	-
๗.กรมชลประทาน	๗,๐๑๔	๗,๐๒๙	๗,๐๒๙	-
๘.กรมส่งเสริมสหกรณ์	๕,๕๐๗	๕,๔๐๖ ^(๓)	๕,๔๐๖	-
๙.กรมพัฒนาที่ดิน	๖,๒๙๒	๖,๒๓๕	๖,๒๔๔	-
๑๐.กรมการข้าว	๒,๑๘๑	๒,๑๘๑	๒,๑๘๐	-
๑๑.สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรกรม	๔,๓๒๒	๔,๖๖๕	๔,๖๖๕	-
๑๒.สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	๙๘	๙๘	๙๘	-
๑๓.สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์	๗,๗๓๗ ^(๑)	๗,๗๓๗	๗,๗๓๗	-
รวม	๗๐,๐๐๐	๗๐,๓๖๗	๗๐,๕๑๔	-

หมายเหตุ : (๑) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมการยางแห่งประเทศไทย ๒,๐๙๐ ราย องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ๒๒ ราย องค์การสะพานปลา ๓ ราย องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย ๑๐ ราย สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรและสภาเกษตรกร ๑๒๔ ราย และ สป.กษ. ๕,๓๙๒ ราย

(๒) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ร้อยเอ็ด พาเกษตรกรไปศึกษาดูงาน ๑๓๙ ราย จากเป้าหมาย ๒๐๖ ราย

(๓) กรมส่งเสริมสหกรณ์ จำนวนเกษตรกรที่รับผิดชอบมีจำนวนลดลง ๑๐๑ ราย เนื่องจากเกษตรกรที่รับผิดชอบที่จังหวัดระยองมีการลดเป้าหมายลง

(๔) กรมหม่อนไหม จำนวนเกษตรกรที่รับผิดชอบมีจำนวนลดลง ๓ ราย เนื่องจากเกษตรกรที่ได้รับมอบหมายจังหวัดอุบลราชธานี ๑๓๘ ราย แต่รับผิดชอบ ๑๔๑ ราย (เกิน ๓ ราย) และเกษตรกรที่ได้รับมอบหมายจังหวัดเลย ๑๔๗ ราย แต่รับผิดชอบ ๑๔๑ ราย (ขาด ๖ ราย)

(๕) การรับปัจจัยการผลิต เนื่องจากเกษตรกรไม่ขอรับปัจจัยการผลิต และบางพื้นที่เกษตรกรไม่พร้อมรับปัจจัยการผลิต

(๖) กรมปศุสัตว์ มีการปรับเปลี่ยนเป้าหมายเกษตรกรในระดับพื้นที่ลดลง จำนวน ๑๔ ราย

ผลการตรวจสอบ

คณะผู้ตรวจสอบภายใน ได้เข้าสอบทานและตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยใช้คู่มือการปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่และใช้รายละเอียดของโครงการเป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่แต่ละหน่วยงานทั้ง ๑๓ กรมกำหนดไว้ โดยเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน วิเคราะห์ความเสี่ยงหรือจุดอ่อนที่คาดว่าจะส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดที่โครงการกำหนด โดยสอบทานการประเมินระบบควบคุมภายใน สอบทานผลการดำเนินงานของกิจกรรมฯ ในภาพรวมทั้งส่วนกลาง และเข้าตรวจสอบเอกสารหลักฐานการดำเนินงานในพื้นที่ดำเนินการ จำนวน ๒ จังหวัด คือ จังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ ได้แก่ ๑) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ๒) สำนักงานเกษตรจังหวัด ๓) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ๔) ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ร้อยเอ็ด ๕) สำนักงานประมงจังหวัด ๖) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดร้อยเอ็ด ๗) ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดเขต ๒ ๘) สถานีพัฒนาที่ดิน ๙) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร ๑๐) สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ๑๑) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ๑๒) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ร้อยเอ็ด ๑๓) ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ๑๔) โครงการชลประทาน ๑๕) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชีกลาง ๑๖) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ๑๗) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑๒ และ ๑๘) ศูนย์วิจัยพืชไร่นครสวรรค์ พร้อมทั้งสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการและเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการด้วย สำหรับการเข้าตรวจสอบครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่ม/ฝ่าย และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รายละเอียดดังตารางที่ ๓.๓

ตารางที่ ๓.๓ สรุปรายละเอียดการเข้าดำเนินการสอบทาน ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานโครงการฯ

หน่วยงานที่เข้าตรวจสอบ/ สังกัดการณ	วันที่เข้าตรวจสอบ	หน่วยงานที่ได้รับการตรวจสอบ
๑.ส่วนกลาง ได้แก่ สำนัก/กองแผนงาน กองคลัง กองประสานโครงการ พระราชดำริ ศูนย์ประเมินผล และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ของส่วนราชการที่ รับผิดชอบ		๑๓ หน่วยงาน
๑.๑ กรมการข้าว	๑๗ พ.ค. และ ๑๓ มิ.ย.๖๑	
๑.๒ กรมชลประทาน	๑๖ พ.ค. และ ๖ มิ.ย.๖๑	
๑.๓ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	๙ พ.ค. และ ๒๙ มิ.ย.๖๑	
๑.๔ กรมพัฒนาที่ดิน	๑๕ พ.ค. และ ๒๖ มิ.ย.๖๑	
๑.๕ กรมปศุสัตว์	๑๕ พ.ค. และ ๒๗ - ๒๘ มิ.ย.๖๑	
๑.๖ กรมประมง	๑๑ พ.ค. และ ๑๔ - ๑๕ มิ.ย.๖๑	
๑.๗ กรมวิชาการเกษตร	๑๐ พ.ค. และ ๑๘ - ๑๙ มิ.ย.๖๑	
๑.๘ กรมส่งเสริมการเกษตร	๑๑ พ.ค. และ ๑๑ - ๑๒ มิ.ย.๖๑	

หน่วยงานที่เข้าตรวจสอบ/ สังกัดการณ	วันที่เข้าตรวจสอบ	หน่วยงานที่ได้รับการตรวจสอบ
๑.๙ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ๑.๑๐ กรมหม่อนไหม ๑.๑๑ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ๑.๑๒ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ๑.๑๓สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๙ พ.ค. และ ๒ ก.ค.๖๑ ๑๗ พ.ค. และ ๒๐ - ๒๑ มิ.ย.๖๑ ๑๖ พ.ค. และ ๕ มิ.ย.๖๑ ๑๐ พ.ค. และ ๒๒ มิ.ย.๖๑ ๗ พ.ค. และ ๓ ก.ค.๖๑	
๒.หน่วยรับตรวจในระดับพื้นที่ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๒๑-๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑	๑๕ หน่วยงาน
หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดนครสวรรค์	๒๘ พฤษภาคม - ๑ มิถุนายน ๒๕๖๑	๑๔ หน่วยงาน

จากการสอบทานผลการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ สามารถดำเนินการส่งเสริมเกษตรกรให้นำหลักทฤษฎีใหม่ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้มากกว่าเป้าหมายที่กำหนด แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีจุดอ่อน/ความเสี่ยงที่เป็นสาระสำคัญในเรื่องการบริหารจัดการกิจกรรม เช่นการดำเนินงานตามขั้นตอน วิธีการที่กำหนดไว้ในคู่มือการปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ การกำหนดเป้าหมาย การติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ ระบบควบคุมภายใน และการใช้จ่ายงบประมาณมีการนำเงินงบประมาณและเงินเหลือจ่ายจากโครงการฯ ไปดำเนินการกิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่อยู่ภายใต้โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ อาจส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานโครงการฯ บางส่วน ยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมาย ที่โครงการกำหนด จุดอ่อน/ความเสี่ยงที่ปรากฏ มีสาเหตุมาจากหลายประการ ซึ่งรวมปัจจัยภายนอกที่ส่งผลให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด เช่น เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ยังไม่มีความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการ พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการมีแหล่งน้ำแต่ขนาดไม่เหมาะสม ประสบปัญหาภัยแล้ง หรืออุทกภัย หรือปัญหาสภาพภูมิอากาศไม่เหมาะสมต่อการผลิต โดยสรุปประเด็นข้อตรวจพบ ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อตรวจพบที่ ๑ ผลการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ บรรลุวัตถุประสงค์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพียงบางส่วน

โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ ๑) เพื่อถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และเพื่อรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทย ๒) เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรนำแนวทางทฤษฎีใหม่มาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่ของตนเองตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับพื้นที่ของเกษตรกร ๓) เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพดีขึ้น สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน และมีรายได้เสริม

จากสอบทาน ติดตาม และตรวจสอบผลการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ พบว่าสามารถส่งเสริมองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

ให้นำหลักทฤษฎีใหม่ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง โดยนำเกษตรกรศึกษาดูงานในแปลงต้นแบบของเกษตรกร/ศูนย์การเรียนรู้ จำนวน ๗๐,๓๗๕ ราย จากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๗๐,๕๑๔ ราย เกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ (๗๐,๐๐๐ ราย) และมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรทั้ง ๗๐,๐๐๐ ราย แต่มีเกษตรกรบางรายไม่ขอรับปัจจัยการผลิต ได้แก่ ด้านประมง ๑,๙๐๒ ราย และด้านปศุสัตว์ ๔๖ ราย เนื่องจากบางพื้นที่ของเกษตรกรไม่พร้อมรับปัจจัยการผลิต ปัจจัยการผลิตบางชนิดไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร ทั้งนี้หากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มิได้ดำเนินการต่อยอดจากปัจจัยการผลิตที่ได้รับสนับสนุนแล้ว ผลผลิตที่ได้จากปัจจัยการผลิตพื้นฐานยังมีไม่มาก ไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่สามารถลดรายจ่ายของเกษตรกรได้ในระดับหนึ่ง เนื่องจากนำผลผลิตที่ได้มาบริโภคในครัวเรือน รวมทั้งเกษตรกรบางส่วนไม่ได้ทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง โดยมีหน่วยงาน ๕ หน่วยงาน ที่สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรเป้าหมาย รายละเอียดตามตารางที่ ๓.๔

ตารางที่ ๓.๔ การสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร

หน่วยงาน	ปัจจัยที่สนับสนุน	ผลการดำเนินการ
๑. กรมประมง	พันธุ์ปลากินพืช	กรมประมงได้ให้การสนับสนุนพันธุ์ปลากินพืชจำนวน ๑๗ ชนิดให้กับเกษตรกร โดยทำการสำรวจความพร้อมของเกษตรกรในการรับปัจจัยการผลิต แล้วจึงส่งผลการสำรวจฯ ให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการผลิต ซึ่งได้แจกพันธุ์ปลาตามขนาดพื้นที่บ่อ/สระน้ำ (๓,๐๐๐ ตัว/ไร่) เฉลี่ยเกษตรกรได้รับการสนับสนุนรายละเอียด ๕๐๐ -๑,๐๐๐ ตัว จึงได้ดำเนินการแจกพันธุ์ปลาให้กับเกษตรกร ๖๘,๐๙๘ ราย เนื่องจาก เกษตรกรอีก ๑,๙๐๒ ราย ไม่มีความพร้อม/ไม่ขอรับปัจจัยการผลิต
๒. กรมปศุสัตว์	พันธุ์สัตว์ปีก อาหาร และเวชภัณฑ์	กรมปศุสัตว์ได้ให้การสนับสนุนพันธุ์สัตว์ปีก ๔ ชนิดให้กับเกษตรกร ซึ่งเกษตรกร ๑ รายจะได้รับการสนับสนุนพันธุ์สัตว์ปีก จำนวน ๕ ตัว อาหารสัตว์ จำนวน ๕ กิโลกรัม และเวชภัณฑ์ จำนวน ๑ ชุด ซึ่งกรมปศุสัตว์ได้จัดเตรียมพันธุ์สัตว์ปีกให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ครบตามแผนที่กำหนดไว้ แต่ มีเกษตรกรที่ไม่ประสงค์รับปัจจัยการผลิตจำนวน ๔๖ ราย ทำให้จำนวนสัตว์ อาหาร และเวชภัณฑ์ที่เหลือ ได้มอบให้กับศูนย์เรียนรู้ในพื้นที่ดำเนินการ
๓. กรมวิชาการเกษตร	เมล็ดพันธุ์ฝัก	กรมวิชาการเกษตร ได้จัดเมล็ดพันธุ์ฝักเป็นชุด ๑๒ เมนู(๑ เมนู ประกอบไปด้วยเมล็ดพันธุ์ฝัก ๔ ชนิดๆ ละ ๑ซอง) ให้กับเกษตรกรเป้าหมาย ๗๐,๐๐๐ ราย
๔. กรมส่งเสริมการเกษตร	พันธุ์ไม้ผล	กรมส่งเสริมการเกษตร ได้สนับสนุนพันธุ์ไม้ผล ๑๒ ชนิด โดยเกษตรกรส่วนใหญ่จะได้ไม้ผล จำนวน ๕ ต้นต่อราย

หน่วยงาน	ปัจจัยที่สนับสนุน	ผลการดำเนินการ
		ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แจกไม้ผลให้กับเกษตรกร ๗๐,๐๐๐ ราย จำนวน ๓๕๑,๖๑๘ ต้น
๕. กรมหม่อนไหม	ท่อนพันธุ์หม่อน	กรมหม่อนไหม ได้แจกจ่ายท่อนพันธุ์หม่อนให้กับเกษตรกร จำนวน ๗๓ จังหวัด (ยกเว้น ปทุมธานี ปราจีนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และภูเก็ต) จำนวน ๖๐,๐๐๙ ราย (แจกจ่ายเฉพาะเกษตรกรที่ขอรับการสนับสนุน) โดยแจกท่อนพันธุ์หม่อนใบ จำนวน ๒,๙๔๐,๗๔๔ ท่อน และท่อนพันธุ์หม่อนผล จำนวน ๑๔,๘๐๗ ท่อน

ข้อตรวจพบย่อยที่ ๑.๑ บางส่วนราชการกำหนดตัวชี้วัดไม่ชัดเจน และไม่ได้ประเมินผลการดำเนินงานโครงการตามตัวชี้วัดที่ส่วนราชการกำหนด

จากการสอบถามการกำหนดตัวชี้วัดของส่วนราชการ พบว่ากรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน และกรมการข้าว มีการกำหนดตัวชี้วัดในโครงการฯ ย่อยของกรม แต่ไม่ได้จัดเก็บข้อมูลประกอบตัวชี้วัดเพื่อประเมินผล ดังนี้

กรมปศุสัตว์ ได้กำหนดตัวชี้วัดของโครงการฯ เป็น ๒ ระดับ ดังนี้

๑. ตัวชี้วัดระดับผลผลิต :

- จำนวนเกษตรกรที่น้อมนำทฤษฎีใหม่ไปปฏิบัติ ๗๐,๐๐๐ ราย
- จำนวนสัตว์เพิ่มขึ้น ๔๔๐,๐๐๐ ตัว
- มีมูลสัตว์ช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและเป็นอาหารปลา ๓๐๐ ตัน

๒. ตัวชี้วัดระดับผลลัพธ์ :

- ระบบการผลิตการเกษตรเปลี่ยนแปลงจากเดิมไปเป็นระบบผลิตทฤษฎีใหม่ ๗๐,๐๐๐ แห่ง
- เกษตรกรได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานปศุสัตว์
- ลดรายจ่าย (ค่าอาหารโปรตีนบริโภคในครัวเรือน ๑,๐๐๐ ฟอง/ครัวเรือน , ค่าปุ๋ยในการผลิตพืช ลดลงร้อยละ ๒๐
- เพิ่มรายได้ (มีรายได้เสริมจากการทำปศุสัตว์ โดยการจำหน่ายไข่หรือพันธุ์สัตว์ ๒,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน
- ยั่งยืน (จำนวนสัตว์ในพื้นที่เพิ่มขึ้นจากการเพาะขยายพันธุ์ ๓๐ ตัว/แม่

แต่กรมปศุสัตว์ไม่ได้จัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ประกอบตัวชี้วัดดังกล่าว ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ชี้แจงว่ากรมปศุสัตว์เห็นว่าเป็นสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็นผู้ประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ ในภาพรวมของกระทรวงฯ อยู่แล้ว กรมปศุสัตว์จึงใช้ผลการประเมินของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรด้วย

กรมพัฒนาที่ดิน ได้กำหนดของโครงการฯ เป็น ๒ ตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้จากการศึกษาดูงานในแปลงต้นแบบ แต่ไม่ได้ระบุจำนวนของเกษตรกรว่าต้องมีจำนวนเท่าใด

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : ร้อยละของเกษตรกรสามารถนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานได้ในพื้นที่ของตนเอง แต่ไม่ได้ระบุจำนวนร้อยละของเกษตรกรว่าต้องมีจำนวนร้อยละเท่าใด

และกรมพัฒนาที่ดินไม่ได้จัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ประกอบตัวชี้วัดทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ชี้แจงว่า กรมพัฒนาที่ดินเห็นว่า สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็นผู้ประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ ในภาพรวมของกระทรวงฯ อยู่แล้ว กรมพัฒนาที่ดินจึงใช้ผลการประเมินของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรด้วย

กรมการข้าว ได้กำหนดตัวชี้วัดของโครงการฯ เป็น ๒ ตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : เกษตรกรมีการทำเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างยั่งยืน ด้วยความสมัครใจ ภายใต้การดูแลของกรมการข้าว จำนวน ๒,๑๘๑ ราย

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ :

๑. ร้อยละ ๘๐ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตเป็นแนวเกษตรทฤษฎีใหม่

๒. เกษตรกรที่ได้รับบริการมีความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตและการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านข้าวที่ได้รับ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

แต่กรมการข้าวไม่ได้จัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ประกอบตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ชี้แจงว่ากรมการข้าวเห็นว่า สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็นผู้ประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ ในภาพรวมของกระทรวงฯ อยู่แล้ว กรมการข้าวจึงใช้ผลการประเมินของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรด้วย

สาเหตุ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมีเข้าใจผิดในการกำหนดตัวชี้วัด และการประเมินผลโครงการฯ

ผลกระทบ

๑. ส่งผลให้ไม่สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ที่กรมปศุสัตว์ดำเนินการได้ เนื่องจากผลการประเมินที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินนั้นไม่ครอบคลุมกับตัวชี้วัดที่กรมปศุสัตว์กำหนด

๒. ส่งผลให้ไม่สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ที่กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการได้

๓. ส่งผลให้ไม่สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ที่กรมการข้าวดำเนินการได้

ข้อเสนอแนะ

๑. กรมปศุสัตว์ควรจัดเก็บข้อมูลประกอบการประเมินตัวชี้วัดโครงการ เพื่อจะได้ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการที่กรมปศุสัตว์ดำเนินการได้

๒. กรมพัฒนาที่ดินควรกำหนดตัวชี้วัดของโครงการทุกโครงการให้มีความชัดเจน สามารถวัดผลได้ และจัดเก็บข้อมูลประกอบการประเมินตัวชี้วัดโครงการ เพื่อจะได้ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการที่กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการได้

๓. กรมการข้าวจัดเก็บข้อมูลประกอบการประเมินตัวชี้วัดโครงการ เพื่อจะได้ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการที่กรมการข้าวดำเนินการได้

ข้อตรวจพบย่อยที่ ๑.๒ การพบปะ ๕ ประสาน ผู้เกี่ยวข้องไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ครบถ้วน

กิจกรรมพบปะ ๕ ประสานประกอบด้วย เกษตรกร ภาครัฐ ประชาชนเกษตรกร ภาคเอกชน และสถานศึกษา จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินงานโครงการชี้แจงว่า ในการดำเนินงานกิจกรรม “พบปะ ๕ ประสาน” สามารถดำเนินการได้ครบทั้ง ๗๗ จังหวัด อย่างน้อยจังหวัดละ ๑ ครั้ง และได้มีการจัด กิจกรรม

“พบปะ ๓ ประสาน” คือ เกษตรกร ภาครัฐ และปราชญ์เกษตรกร ซึ่งการจัดกิจกรรม“พบปะ ๓ ประสาน” จะดำเนินการได้บ่อยครั้งกว่าการจัดกิจกรรม“พบปะ ๕ ประสาน” เนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละภาคส่วนของ ๕ ประสานฯ มีภารกิจมาก หรือบางครั้งมีเวลาไม่ตรงกัน

จากการสอบถามการพบปะ ๕ ประสาน ของจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดนครสวรรค์ พบว่ามีการจัดกิจกรรมพบปะ ๕ ประสาน ๑ ครั้ง ส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมพบปะ ๓ ประสานที่เป็นหน่วยงานของรัฐ เกษตรกร และปราชญ์ชาวบ้าน มากกว่า

สาเหตุ

ผู้เกี่ยวข้องมีเวลาไม่ตรงกัน ติดภารกิจในช่วงเวลาที่จัดกิจกรรม อีกทั้งงบประมาณในการพบปะไม่เพียงพอ รวมถึงผลผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ยังมีปริมาณและคุณภาพไม่มากพอจึงทำให้เอกชนไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว

ผลกระทบ

ส่งผลให้การดำเนินงานอาจไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการพบปะ ๕ ประสาน เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้หน่วยงานภาคเอกชน และภาคการศึกษา แนะนำถึงแนวโน้มของเกษตรกรว่าสามารถสร้างผลผลิตได้หรือไม่

ข้อเสนอแนะ

ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการ การจัดกิจกรรมพบปะ ๕ ประสาน หรือ ๓ ประสาน ควรกำหนดแผนการจัดกิจกรรมในภาพรวมของจังหวัดไว้ล่วงหน้า เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้วางแผนงานของตนเองและจัดเจ้าหน้าที่เข้าร่วมกิจกรรมได้ตามเวลาที่กำหนดไว้ในแผน

ข้อตรวจพบที่ ๒ กิจกรรมการขับเคลื่อนโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ อาจยังไม่สามารถนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย โครงการในภาพรวม

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ (ตุลาคม ๒๕๕๙) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการ ตามแนวทางการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ จากคู่มือการปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ประกอบไปด้วย ๖ ขั้นตอน คือ

๑. การเตรียมการและการบริการจัดการในภาพรวม
๒. การคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเป้าหมาย
๓. การส่งเสริมองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการ
๔. การสนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานเพื่อการพึ่งพาตนเองเบื้องต้น
๕. การกำกับ ติดตาม รายงาน และประเมินผล
๖. การพัฒนาสู่ความยั่งยืนในระยะต่อไป

และในระหว่างดำเนินการได้มีการจัดทำหนังสือให้คำแนะนำการปฏิบัติงานเป็นระยะ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้ง ได้มีการกำหนดแผนการดำเนินงานประจำเดือนตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป เพื่อให้ทราบแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่บางขั้นตอนในการปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า

ข้อตรวจพบย่อยที่ ๒.๑ การคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเป้าหมาย ดำเนินไม่เป็นไปตามคู่มือที่กำหนด

ในคู่มือกำหนดโดยพิจารณาจากข้อมูลแหล่งน้ำ ที่ดิน แรงงาน และพฤติกรรมของเกษตรกร เข้าร่วมโครงการฯ โดยแบ่งเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่ม A เกษตรกรมีความพร้อมในการดำเนินงานโครงการฯ มาก
- กลุ่ม B เกษตรกรมีความพร้อมในการดำเนินงานโครงการฯ ปานกลาง
- กลุ่ม C เกษตรกรมีความพร้อมในการดำเนินงานโครงการฯ น้อย
- กลุ่ม D เกษตรกรยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินงานโครงการ (ไม่มีสระน้ำ บ่อน้ำ หรือแหล่งน้ำ)

และมีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเกษตรกร ที่เป็น Start Zero เข้าร่วมโครงการฯ ก่อน แต่เกษตรกรที่เป็น Start Zero มีจำนวนน้อย ทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมส่วนใหญ่ทำเกษตรกรที่เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว จึงไม่เป็นไปตามที่คู่มือและหนังสือแนะนำกำหนด

สาเหตุ

มีการสั่งการเปลี่ยนแปลง/เพิ่มเติมคุณสมบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอย่างเร่งด่วน อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นฐานด้านการเกษตรอยู่แล้ว ทำให้คัดเลือกเกษตรกรไม่ได้คุณสมบัติตามที่กำหนด

ผลกระทบ

ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกิดความสับสนในคุณสมบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ข้อเสนอแนะ

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรนำผลจากการดำเนินการที่ผ่านมา มากำหนดคุณลักษณะเกษตรกรให้เหมาะสมในการดำเนินการต่อไป

ข้อตรวจพบย่อยที่ ๒.๒ ขั้นตอนการส่งเสริมองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการ ในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ดำเนินการได้ไม่ครบตามเป้าหมายที่กำหนด

จากการตรวจสอบการส่งเสริมองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร พบว่าศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ร้อยเอ็ด พาเกษตรกรไปศึกษาดูงานแปลงต้นแบบ ๑๓๙ ราย ไม่ครบตามเป้าหมาย ๒๐๖ ราย ที่กำหนด ส่งผลให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ แต่ไม่ได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวทางทฤษฎีใหม่มาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่ของตนเอง จำนวน ๖๗ ราย เป็นการดำเนินการให้กับเกษตรกรไม่ครบทุกขั้นตอนตามที่โครงการฯ กำหนด

สาเหตุ

เกิดจากความไม่พร้อมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ไม่ไปร่วมศึกษาดูงานแปลงต้นแบบ

ผลกระทบ

ทำให้เกษตรกรไม่ได้รับความรู้ที่หน่วยงานของรัฐจัดเตรียมไว้ให้

ข้อเสนอแนะ

ในคราวต่อไป กรมหม่อนไหม ควรชี้แจงรายละเอียดโครงการฯ ให้เกษตรกรทราบ และตรวจสอบความพร้อมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ว่าสามารถเข้าร่วมกิจกรรมให้ครบถ้วนตามที่โครงการฯ กำหนดหรือไม่ เพื่อจะได้ประเมินผลว่ากิจกรรมที่โครงการดำเนินการนั้น ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการหรือไม่

ข้อตรวจพบย่อยที่ ๒.๓ การสนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานเพื่อการพึ่งพาตนเองเบื้องต้น ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

การสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ เนื่องจากหน่วยงานที่ผลิตและสนับสนุนปัจจัยการผลิตอยู่ระหว่างการผลิตและจัดหา อีกทั้งเกษตรกรเป้าหมาย บางพื้นที่ไม่มีความพร้อมในการรับปัจจัยการผลิต อาจเกิดจากอู่ทอทุกภัย ทั้งเจ้าหน้าที่และเกษตรกรไม่สามารถมารับแจกปัจจัยการผลิตได้ หรือประสบภัยแล้งไม่มีน้ำในบ่อ หรือขนาดของบ่อไม่เหมาะสมในการรับปัจจัยการผลิต

สาเหตุ

ความไม่พร้อมของเกษตรกรและหน่วยงานของรัฐ และภัยพิบัติของธรรมชาติ

ผลกระทบ

ไม่สามารถดำเนินการสนับสนุนปัจจัยการผลิตได้ตามระยะเวลาที่แผนกำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง และกรมหม่อนไหม ร่วมกันพิจารณาถึงความเหมาะสมของระยะเวลาในการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อที่จะกำหนดแผนการแจกปัจจัยการผลิตให้สอดคล้องกับการผลิต/จัดหาและความพร้อมของเกษตรกร

ข้อตรวจพบย่อยที่ ๒.๔ เกษตรกรเป้าหมายรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อการพึ่งพาตนเองเบื้องต้นไม่ครบทุกราย

เกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการทุกรายจะได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อพึ่งพาตนเองเบื้องต้น จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ และกรมหม่อนไหม รวมถึงภาคเอกชน ได้แก่ บริษัท เจียไต่ จำกัด บริษัท เร็ลลซัส อโกร จำกัด บริษัท พีชพันธุ์ตราสิงห์ จำกัด บริษัท ฉ่วยเซ่งพันธุ์พืช จำกัด บริษัท ซีพีเอฟ (ประเทศไทย) จำกัด บริษัทเบทาโกร จำกัด (มหาชน) บริษัทอรรถนพฟาร์มบ้านนา จำกัด บริษัท แผลมทองฟาร์ม จำกัด ฯลฯ โดยมีแผนจัดสรรให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิต ดังนี้

๑. พันธุ์ไม้ผล ๘ ชนิด จำนวน ๔๙๐,๐๐๐ ต้น (ไม่ต่ำกว่ารายละ ๒ ต้น)
๒. เมล็ดพันธุ์ฝัก ๘ ชนิด จำนวน ๓,๙๒๑.๕๐ กิโลกรัม (รายละ ๔ ชอง)
๓. ท่อนพันธุ์หม่อน จำนวน ๓,๕๐๐,๐๐๐ ท่อน (รายละ ๕๐ ท่อน)
๔. พันธุ์ปลากินพืช ๔ ชนิด จำนวน ๒๑๐,๐๐๐,๐๐๐ ตัว (รายละ ๑,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ ตัว)
๕. พันธุ์สัตว์ปีก ๔ ชนิด จำนวน ๓๕๐,๐๐๐ ตัว (รายละ ๕ ตัว)
๖. วิตามินและยาปฏิชีวนะสำหรับสัตว์ปีก จำนวน ๗๐,๐๐๐ ชุด (รายละ ๑ ชุด)
๗. อาหารสัตว์ปีก จำนวน ๗๐๐,๐๐๐ กิโลกรัม (ข้าวเปลือก รายละ ๑๐ กิโลกรัม)

ซึ่งเกษตรกรเป้าหมายได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต ตามตารางที่ ๓.๕

ตารางที่ ๓.๕ การรับปัจจัยการผลิตของเกษตรกร

หน่วยงาน	เกษตรกร (ราย)	รับปัจจัยการผลิต	หมายเหตุ
๑.กรมส่งเสริมการเกษตร	๗๐,๐๐๐	พันธุ์ไม้ผล ๑๒ ชนิด จำนวน ๓๕๑,๖๑๘ ต้น (รายละเอียด ๕ ต้น)	
๒.กรมประมง	๖๘,๐๙๘	พันธุ์ปลากินพืช ๑๗ ชนิด จำนวน ๘๖,๕๒๒,๖๙๒๑ ตัว (รายละเอียด ๕๐๐ - ๑,๐๐๐ ตัว)	พื้นที่ของเกษตรกรไม่มีความพร้อม เกษตรกรจึงไม่ขอรับปัจจัยการผลิต จำนวน ๑,๙๐๒ ราย
๓.กรมปศุสัตว์	๖๙,๙๕๔	๑.พันธุ์สัตว์ปีก ๔ ชนิด จำนวน ๓๕๐,๐๖๕ ตัว (รายละเอียด ๕ ตัว) ๒.วิตามินและยาปฏิชีวนะ สำหรับสัตว์ปีก จำนวน ๗๐,๐๐๐ ชุด (รายละเอียด ๑ ชุด) ๓.อาหารสัตว์ปีก จำนวน ๓๕๐,๐๐๐ กิโลกรัม (รายละเอียด ๕ กิโลกรัม)	เกษตรกรไม่ขอรับปัจจัยการผลิต และกรมปศุสัตว์ได้มอบปัจจัยการผลิตในส่วนที่เหลือให้กับศูนย์เรียนรู้ในพื้นที่ดำเนินการ (จังหวัดชุมพร ๕ ราย และจังหวัดนครศรีธรรมราช ๔๑ ราย) อีกทั้งจังหวัดเลยได้รับสัตว์ปีก เพิ่ม ๖๕ ตัว
๔.กรมวิชาการเกษตร	๗๐,๐๐๐	เมล็ดพันธุ์ผัก ๑๒ เมนู (๑ เมนู ประกอบด้วยเมล็ดพันธุ์ผัก ๔ ชนิดๆ ละ ๑ ซอง)	
๕.กรมหม่อนไหม	๖๐,๐๐๙	ท่อนพันธุ์หม่อน จำนวน ๒,๙๕๕,๕๕๑ ท่อน	เกษตรกรไม่ขอรับปัจจัยการผลิต และแจกจ่ายตามความต้องการของเกษตรกร

สาเหตุ

ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนให้กับเกษตรกรเป้าหมายต่อรายมีปริมาณน้อย และบางชนิดไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร

ผลกระทบ

ผลผลิตที่ได้จากปัจจัยที่สนับสนุนยังมีไม่มากพอ ที่จะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่สามารถช่วยลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ในระดับหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

ในคราวต่อไป ควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร และควรมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพิ่มเติมให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ในปีก่อน แล้วยังสนใจในการทำ

การเกษตรทฤษฎีใหม่พร้อมทั้งได้นำหลักทฤษฎีใหม่ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง เพื่อที่จะได้เห็นผลความสำเร็จในการดำเนินงานให้เป็นรูปธรรม

ข้อตรวจพบย่อยที่ ๒.๕ การจัดทำ/ส่งคู่มือการเลี้ยงปลาให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการไม่สอดคล้องกับระยะเวลาในการดำเนินงาน

กรมประมงมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต “ปลาพันธุ์กินพืช” ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในช่วงเดือน พ.ย.-ธ.ค.๕๙ และ เดือน ม.ค., ก.พ., พ.ค., มิ.ย., ก.ค.๖๐ และกรมประมงได้จัดทำคู่มือ “เลี้ยงปลาอย่างไรให้โต” เพื่อใช้เป็นเอกสารเผยแพร่เรื่องการเลี้ยงปลาแจกจ่ายให้กับเกษตรกรตามโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

จากการตรวจสอบเอกสาร/หลักฐานประกอบการจัดจ้าง/ แบบตอบรับเอกสารเผยแพร่ คู่มือ “เลี้ยงปลาอย่างไรให้โต” จากส่วนกลาง ณ วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๑ พบว่า กรมประมงได้ทำการจ้างพิมพ์คู่มือดังกล่าว จำนวน ๗๐,๐๐๐ เล่ม แล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ ซึ่งไม่สอดคล้องกับระยะเวลาที่มีการแจกพันธุ์ปลาให้กับเกษตรกร ทำให้มีบางหน่วยงานได้รับคู่มือในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๖๐) และบางหน่วยงานได้รับคู่มือในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๖๑ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๑)

สาเหตุ

เจ้าหน้าที่ชี้แจงถึงสาเหตุที่จัดจ้างคู่มือล่าช้า เนื่องจาก ได้รับจัดสรรงบประมาณ รอบ ๒ (พฤษภาคม ๒๕๖๐) จึงได้รับดำเนินการจัดจ้างในทันทีที่ได้รับเงินงบประมาณ ส่วนการแจกจ่ายเอกสารคู่มือการเลี้ยงปลา กรมประมงได้แจ้งให้หน่วยงานที่ดำเนินการมารับคู่มือจากส่วนกลาง เนื่องจากไม่มีงบประมาณในการจัดส่ง ประกอบกับได้สั่งการให้หน่วยงานที่ดำเนินการแจกจ่ายคู่มือที่หน่วยงานมีอยู่ให้กับเกษตรกรในช่วงที่มีการแจกจ่ายพันธุ์ปลาให้กับเกษตรกรด้วยแล้วบางส่วน

ผลกระทบ

ทำให้การจ่ายเอกสารคู่มือการเลี้ยงปลาให้กับเกษตรกรไม่สอดคล้องกับช่วงระยะเวลาในการดำเนินการแจกจ่ายพันธุ์ปลา และอาจมีผลต่อเกษตรกรที่ได้รับพันธุ์ปลาแล้วแต่ยังไม่ได้รับเอกสารคู่มือการเลี้ยง อาจทำให้ไม่ทราบวิธีการในการเพาะเลี้ยงที่เหมาะสมกับพันธุ์ปลาที่ตนได้รับ

ข้อเสนอแนะ

กรมประมงควรพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณให้สอดคล้องกับระยะเวลาในการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรม เพื่อให้ผลการใช้เงินงบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อตรวจพบที่ ๓. การบันทึกข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ในระบบจัดเก็บข้อมูลเกษตรกร ยังไม่ครบถ้วน ถูกต้อง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำระบบจัดเก็บข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการน้อมนำหลักการทฤษฎีใหม่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นโปรแกรมที่จัดทำขึ้นสำหรับจัดเก็บข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการน้อมนำหลักการ ทฤษฎีใหม่ ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร รูปผังแปลง กิจกรรมในแปลง แผนการพัฒนา แผนปฏิบัติและผลการดำเนินงาน ซึ่งการจัดเก็บข้อมูลในระบบ ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ ปฏิบัติงานสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ ติดตาม ประเมินผล เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

จากการสอบทานผลการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ การบันทึกข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ จำนวน เกษตรกรที่กรมรับผิดชอบกับข้อมูลเกษตรกรในระบบไม่ตรงกัน และยังมีได้ประเมินผลจัดกลุ่มให้กับเกษตรกร ทุกราย เนื่องจากหลังจากที่โครงการแล้วเสร็จในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ แล้วยังมีกลุ่มเกษตรกร กลุ่ม N ในระบบ จัดเก็บข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ อีกทั้งการบันทึกข้อมูลเกษตรกรบางส่วนบันทึกรายละเอียดไม่ ครบถ้วน เช่น ไม่ได้บันทึกแผนการพัฒนา ผังแปลงหลังเข้าโครงการ แผน/ผลการปฏิบัติงาน ซึ่งข้อมูลในระบบ ฐานข้อมูล (ตามตารางที่ ๓.๔)

ตารางที่ ๓.๔ ประเภทของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

หน่วยงาน	การบันทึกในระบบ	กลุ่ม A	กลุ่ม B	กลุ่ม C	กลุ่ม N
๑.กรมส่งเสริมการเกษตร	๑๕,๗๒๖	๑๓,๘๐๑	๑,๔๑๗	๔๔๘	๖๐
๒.กรมประมง	๖,๔๖๑	๕,๔๗๘	๗๔๖	๘๗	๑๕๐
๓.กรมปศุสัตว์	๖,๗๗๑	๖,๐๙๙	๕๕๒	๑๑๔	๖
๔.กรมวิชาการเกษตร	๔,๑๑๙	๓,๓๓๒	๕๐๘	๒๐๓	๗๖
๕.กรมหม่อนไหม	๑,๔๒๓	๑,๓๘๒	๓๙	๑	๑
๖.กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	๒,๗๘๖	๑,๙๐๘	๔๙๙	๓๗๗	๒
๗.กรมชลประทาน	๗,๒๐๔	๖,๑๐๕	๗๘๐	๒๘๘	๓๑
๘.กรมส่งเสริมสหกรณ์	๕,๔๘๙	๔,๗๕๕	๔๖๔	๒๖๗	๓
๙.กรมพัฒนาที่ดิน	๖,๓๕๖	๔,๕๗๘	๑,๓๒๗	๔๕๐	๑๑
๑๐.กรมการข้าว	๒,๑๘๙	๒,๐๓๒	๑๓๔	๒๑	๒
๑๑.สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๔,๔๘๘	๓,๙๙๔	๓๘๒	๖๘	๔๔
๑๒.สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	๓๕	๓๒	๑	๒	-
๑๓.สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๕,๒๕๗	๔,๒๙๘	๕๗๘	๓๗๘	๓
๑๔.องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	๒๒	๒๒	-	-	-
๑๕.การยางแห่งประเทศไทย	๒,๑๓๐	๑,๙๑๑	๑๓๖	๘๐	๓
๑๖.สภาเกษตรกรแห่งชาติ	๑๒๓	๑๒๓	-	-	-
๑๗.กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร	๙๖	๙๖	-	-	-
๑๘.องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย	๑๐	-	๑๐	-	-
๑๙.องค์การสะพานปลา	๓	-	-	๓	-
รวม	๗๐,๖๘๘	๕๙,๙๔๖	๗,๕๗๓	๒,๗๗๗	๓๙๒

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๑ จากระบบการบันทึกข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

และจากการสอบทานข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจังหวัดนครสวรรค์ พบว่ามีข้อมูลของ เกษตรกรไม่สอดคล้องตรงกัน เนื่องจากรายชื่อเกษตรกรที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตรที่ ๑๒ มีเกษตรกรบางรายที่มีใบสมัครแต่ไม่ได้ไปศึกษาดูงาน และมีเกษตรกรบางรายที่ไปดูงานไม่มี ใบสมัคร

ซึ่งการแบ่งกลุ่มเกษตรกร ในคู่มือการปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ (ตุลาคม ๒๕๕๙) พิจารณาจากข้อมูลแหล่งน้ำ ที่ดิน แรงงาน และพฤติกรรมของเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ โดยแบ่งเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่ม A เกษตรกรมีความพร้อมในการดำเนินงานโครงการฯ มาก
 กลุ่ม B เกษตรกรมีความพร้อมในการดำเนินงานโครงการฯ ปานกลาง
 กลุ่ม C เกษตรกรมีความพร้อมในการดำเนินงานโครงการฯ น้อย
 กลุ่ม D เกษตรกรยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินงานโครงการ (ไม่มีสระน้ำ บ่อน้ำ หรือแหล่งน้ำ)

แต่ในระบบ มีกลุ่ม A กลุ่ม B กลุ่ม C และกลุ่ม N ไม่มีกลุ่ม D ซึ่งกลุ่ม N หมายถึงเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับการประเมินผลจัดกลุ่มว่าอยู่ในประเภทใด ซึ่งการดำเนินการโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในปี ๒๕๖๐ ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว อีกทั้ง ตามแผนการดำเนินงานโครงการ ได้มีการกำหนดให้จังหวัดจัดทำประกาศรายชื่อผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน “๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง” ลงนามโดยผู้ว่าราชการจังหวัด และนำไปติดประกาศประชาสัมพันธ์ให้ทราบทั่วทั้งจังหวัด ซึ่งในพื้นที่ดำเนินการได้จัดทำประกาศครบถ้วนทั้ง ๗๗ จังหวัด ดังนั้น จึงควรจัดประเภทของเกษตรกรได้ครบทุกราย

สาเหตุ

ผู้บันทึกข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นหน่วยงานในพื้นที่ที่รับผิดชอบบันทึกข้อมูลเกษตรกรดังกล่าว เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานมีภาระงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบหลายด้าน อีกทั้งมีการปรับเปลี่ยนเป้าหมายเกษตรกรระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ ทำให้ผู้บันทึกอาจจะยังมีได้แก้ไขข้อมูล

ผลกระทบ

ทำให้ข้อมูลในระบบจัดเก็บข้อมูลเกษตรกรไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลของเกษตรกรได้

ข้อเสนอแนะ

๑. ให้กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แจ้งหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบข้อมูลในระบบของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ในปี ๒๕๖๐ ให้ถูกต้องและครบถ้วน เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลของเกษตรกรในการดำเนินงานโครงการในปีต่อไป

๒. เห็นควรให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑๒ ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด นครสวรรค์ตรวจสอบความถูกต้องของเกษตรกรว่ารายใดที่เข้าร่วมโครงการ หากเข้าร่วมโครงการแล้วยังมิได้กรอกใบสมัครก็ให้กรอกใบสมัครให้เรียบร้อย และบันทึกแก้ไขข้อมูลเกษตรกรให้ถูกต้องในระบบต่อไป

ข้อตรวจพบที่ ๔. การดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ บางขั้นตอนยังปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ ระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง พ.ศ.๒๕๕๑

เรื่อง	หน่วยงาน
มีการใช้เอกสารประกอบการเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง โดยมีการใช้ใบสำคัญรับเงินและสำเนาบัตรประชาชนของผู้รับจ้าง มาเป็นหลักฐานประกอบการเบิกจ่ายเงิน ค่าอาหาร อาหารว่างและเครื่องดื่ม	กรมการข้าว กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานการปฏิรูป

เรื่อง	หน่วยงาน
	ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สาเหตุ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานคลาดเคลื่อน เกี่ยวกับระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. ๒๕๕๑ และเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานในปริมาณมาก

ผลกระทบ

ใช้เอกสารประกอบการเบิกจ่ายไม่ถูกต้องตามระเบียบฯ และส่งใช้เงินยืมราชการไม่ทันภายในกำหนดระยะเวลาที่ระเบียบฯ กำหนด

ข้อเสนอแนะ

ในคราวต่อไป ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของกรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๔๓ ที่กำหนด ไว้ว่า “... ในกรณีที่ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการจ่ายเงินไปโดยไม่สามารถเรียกใบเสร็จรับเงินได้ ให้ข้าราชการหรือลูกจ้างนั้นทำใบรับรองการจ่ายเงินเพื่อนำมาเป็นเอกสารประกอบการขอเบิกเงินต่อส่วนราชการ และเมื่อมีการจ่ายเงินแล้ว ให้ข้าราชการหรือลูกจ้างนั้น ทำใบสำคัญรับเงินและลงชื่อในใบสำคัญรับเงินนั้น เพื่อเป็นหลักฐานการจ่าย”

๔.๒ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม พ.ศ.๒๕๔๙ และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๕๕

เรื่อง	หน่วยงาน
๑.ไม่ได้รายงานผลการฝึกอบรมให้กับหัวหน้าส่วนราชการ (อธิบดี) ทราบหลังจากที่จัดฝึกอบรมแล้วเสร็จ แต่รายงานผลให้กับหัวหน้าหน่วยงาน ทราบ	กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒.มีการใช้เอกสารประกอบการเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง โดยมีการใช้ใบรับรองแทนใบเสร็จรับเงิน (บก ๑๑๑) มาเป็นหลักฐานประกอบการเบิกจ่ายค่าพาหนะให้กับเกษตรกร	กรมหม่อนไหม
๓.มีการปรับแก้ไขรายละเอียดในแบบฟอร์มการเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมบุคคลภายนอก	กรมวิชาการเกษตร , กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ , สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง	หน่วยงาน
๔. ใช้ใบสำคัญรับเงินและสำเนาบัตรประชาชนของวิทยากร มาเป็นหลักฐานในการเบิกค่าตอบแทนวิทยากร	กรมส่งเสริมสหกรณ์

สาเหตุ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานคลาดเคลื่อน เกี่ยวกับระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมการจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ.๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๕๒ ฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๕๕

ผลกระทบ

ทำให้หัวหน้าส่วนราชการไม่ทราบผลการปฏิบัติงานและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน และใช้เอกสารประกอบการเบิกจ่ายไม่ถูกต้องตามที่ระเบียบฯ กำหนด

ข้อเสนอแนะ

๑. ในคราวต่อไป เห็นควรให้กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม พ.ศ.๒๕๔๙ และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๕๕ ข้อ ๒๓ “ให้มีการประเมินผลการฝึกอบรมและรายงานต่อหัวหน้าส่วนราชการที่จัดการฝึกอบรมภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันสิ้นสุดการฝึกอบรม”

๒. ในคราวต่อไป ให้ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ร้อยเอ็ด และหน่วยงานที่สังกัดกรมหม่อนไหม สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานตรวจบัญชีนครสวรรค์ และศูนย์วิจัยพืชไร่นครสวรรค์ ใช้แบบฟอร์มใบสำคัญรับเงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาฝึกอบรมสำหรับบุคคลภายนอก (เอกสารหมายเลข ๒) ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมการจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ.๒๕๕๕ (ข้อ ๑๙) กำหนด

๓. ในคราวต่อไป ให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้แบบฟอร์มใบสำคัญรับเงินค่าตอบแทนวิทยากร ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมการจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ.๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๕๒ ฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๕๕ กำหนด

๔.๓ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมกำหนด

ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๕ “การใช้งบประมาณรายจ่ายตามระเบียบนี้ ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจะต้องใช้จ่ายตามรายการงบประมาณรายจ่ายสำหรับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่ระบุในเอกสารประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมหรือที่ได้รับการจัดสรรจากงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รวมถึงที่ระบุในแผนการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายผลผลิตหรือโครงการ ตามที่กำหนดไว้ในแผนงานและหรือแผนงานในเชิงบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ ในกรณีที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีความจำเป็นต้องโอนและหรือเปลี่ยนแปลงรายการ งบประมาณรายจ่าย ให้ดำเนินการตามความที่กำหนดไว้ในลักษณะ ๒ หมวด ๔ เรื่องการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่าย

จากการตรวจสอบเอกสาร/หลักฐาน การดำเนินงานโครงการฯ พบว่า

๑. **กรมประมง** ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามเอกสารรายจ่ายงบประมาณ แต่ได้กำหนดกิจกรรมการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (พันธุ์ปลากินพืช) ให้กับเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๗๐,๐๐๐ ราย ซึ่งได้เจียดจ่ายเงินงบประมาณจากงบดำเนินงาน แผนงานพื้นฐานด้านการจัดการน้ำและสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อมาเป็นค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๑๐,๐๗๕,๕๐๖ บาท รายการดังกล่าวจัดอยู่ในหมวดงบรายจ่ายที่อยู่ในประเภทของเงินอุดหนุน ทั้งนี้จากการตรวจสอบ**ไม่พบเอกสาร/หลักฐาน** ในการขออนุมัติโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่ายกับสำนักงบประมาณ **จากงบดำเนินงานเป็นงบเงินอุดหนุน** ซึ่งการโอนและหรือเปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่ายตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๒๓ วรรค ๒ ต้องไม่ทำให้เป้าหมายผลผลิตหรือโครงการตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ลดลงในสาระสำคัญ

๒. **กรมวิชาการเกษตร** (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครสวรรค์) มีการนำเงินงบประมาณค่าใช้จ่ายในการติดตามเกษตรกรโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ไปซ่อมแซมทำสืออาคารอำนวยการ จำนวน ๑๗,๘๐๐ บาท

สาเหตุ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังมีความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติคลาดเคลื่อน เช่น พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.๒๕๐๒ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ผลกระทบ

อาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ และการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ปฏิบัติไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะ

๑. เห็นควรให้กรมประมง จัดทำหนังสือขอทำความเข้าใจกับสำนักงบประมาณ เพื่อขออนุมัติแผนการใช้งบประมาณรายจ่ายของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่มีการเบิกจ่ายงบประมาณไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณ และระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. เห็นควรให้กรมวิชาการเกษตร บริหารจัดการและเบิกจ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผลผลิต ของโครงการที่กำหนดไว้ตามแผนงานงบประมาณทุกกิจกรรม/โครงการ หากโครงการฯ ดำเนินการแล้วเสร็จตามรายการงบประมาณรายจ่ายที่ระบุในแผนการใช้จ่ายงบประมาณและบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ จึงสามารถนำเงินเหลือจ่ายมาดำเนินการในลักษณะของการบริหารภายในหน่วยงานได้ และต้องขออนุมัติโอนเปลี่ยนแปลงเงินงบประมาณต่อหัวหน้าส่วนราชการทุกครั้ง หากมีการนำเงินงบประมาณภายใต้โครงการไปใช้ในกิจกรรมอื่นในแผนงานเดียวกันทั้งกรณีที่เป็นเงินเหลือจ่ายจากการดำเนินงานหรือยังไม่มีงบดำเนินการ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๕

๓. ให้กรมประมงและกรมวิชาการเกษตร กำกับให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อย่างเคร่งครัด

ข้อตรวจพบที่ ๕ มีการจัดวางระบบการควบคุมของหน่วยงานยังไม่เหมาะสมเพียงพอ

ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดให้ส่วนราชการนำมาตรฐานการควบคุมภายในไปใช้เป็นแนวทางการจัดวางและประเมินผลการควบคุมภายในในระดับส่วนราชการ และระดับกิจกรรม เพื่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ และป้องกันหรือลดความเสี่ยง ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมหรือยอมรับได้

จากการสอบทานและตรวจสอบผลการประเมินระบบการควบคุมภายในโครงการสำคัญ พบว่า ส่วนราชการที่ร่วมบูรณาการโครงการสำคัญของกระทรวง ไม่มีการจัดวางระบบการควบคุมภายในโครงการ เช่น โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งในการขับเคลื่อนโครงการสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในฐานะผู้รับผิดชอบหลักได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ที่กำหนด

แต่จากผลการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปี ๒๕๖๐ ยังมีความเสี่ยงที่เป็นสาระสำคัญควรปรับปรุงแก้ไขปรากฏ ดังนี้

๑. ผลการดำเนินงานโครงการฯ บางส่วนไม่เป็นไปตามขั้นตอน/คู่มือการดำเนินงานที่กำหนด
๒. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์โครงการฯ กฎ ระเบียบ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานแต่ยังไม่เพียงพอ
๓. การกำกับ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ ในระดับพื้นที่ยังไม่ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่ดำเนินการ
๔. การบันทึกข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ในระบบจัดเก็บข้อมูลเกษตรกร ยังไม่ครบถ้วนถูกต้อง
๕. การดำเนินงานกิจกรรม/โครงการฯ บางส่วนยังดำเนินการไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง
๖. บางส่วนราชการไม่ได้ดำเนินการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการฯ แต่ละปีเสนอหัวหน้าส่วนราชการเพื่อรับทราบ และกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อลดความเสี่ยงจากปัญหา/อุปสรรคต่างๆ ในปีงบประมาณถัดไป

สาเหตุ

- ๑) กระบวนการกำกับและติดตามยังมีไม่เพียงพอ
- ๒) หัวหน้าส่วนราชการและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังให้ความสำคัญกับการจัดวางและประเมินผลระบบการควบคุมภายในการประเมินความเสี่ยงค่อนข้างน้อย
- ๓) บุคลากรส่วนใหญ่ของภาคราชการยังมีองค์ความรู้ด้านการจัดวางและประเมินผลระบบการควบคุมภายในไม่เพียงพอ

ผลกระทบ

ทำให้จุดอ่อนหรือความเสี่ยงที่พบระหว่างดำเนินงานโครงการฯ ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายโครงการ

ข้อเสนอแนะ

ส่วนราชการที่ร่วมบูรณาการควรดำเนินการ ดังนี้

๑) พิจารณาทบทวนการจัดวางระบบการควบคุมภายใน การประเมินความเสี่ยงขององค์กรให้ครอบคลุมกิจกรรม/โครงการสำคัญ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินตนเอง และนำผลการประเมินตนเองมาใช้ประกอบการตัดสินใจด้านต่างๆ เช่น การวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ การติดตาม การประเมิน และการวัดผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ และช่วยให้การพัฒนาองค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถบริหารทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒) ส่งให้ผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ ระดับกรม ดำเนินการติดตาม วิเคราะห์ ประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ ในภาพรวมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้รับทราบปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงาน และนำมากำหนดเป็นนโยบาย/มาตรการในการดำเนินการในระยะต่อไป

๓) ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีองค์ความรู้ เรื่องกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน หรือจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในองค์กร (KM) เพื่อเป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้ให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

ข้อสังเกต การกำกับ ติดตาม รายงาน และประเมินผล ข้อมูลที่นำมารายงานยังมีไม่เพียงพอ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรที่ ๙๒๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานคณะกรรมการ รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรองประธานฯ หัวหน้าส่วนราชการเป็นคณะกรรมการ โดยมีหน้าที่กำหนดแนวทางการดำเนินงานและการขับเคลื่อนโครงการให้คำแนะนำ ปกป้อง แก้ไขปัญหาอุปสรรค ติดตามผลการดำเนินงาน และรายงานผลให้ผู้บริหารทราบ อีกทั้ง ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานโครงการในจังหวัดที่มีการดำเนินงาน ๗๗ จังหวัด เพื่อคอยประสานงานในพื้นที่และสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ คณะกรรมการฯ มีการจัดประชุมเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน ๙ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๒ วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๓ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๔ วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๕ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๖ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๗ วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๘ วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ และครั้งที่ ๙ วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๐ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะได้รับรายงานผลความก้าวหน้าของโครงการฯ ทุกเดือน จากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ที่เป็นผู้สรุปรวบรวมรายงานของทุกหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นภาพรวมจังหวัด

จากการสอบถามการรายงานความก้าวหน้าของโครงการฯ ของจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า มีบางหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดส่งรายงานความก้าวหน้าของโครงการฯ ให้กับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดไม่ครบเป็นประจำทุกเดือน แต่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมิได้หมายเหตุไว้ในรายงานความก้าวหน้าของโครงการฯ ว่าหน่วยงานใดบ้างที่ไม่ได้จัดส่งรายงาน ซึ่งหากหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไม่จัดส่งรายงานในแต่ละเดือนให้กับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ข้อมูลที่ประกอบการรายงานจึงเป็นข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนถูกต้องตามความเป็นจริง

สาเหตุ

เจ้าหน้าที่ได้รับข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ครบถ้วนเพื่อมาประกอบการรายงานผลความก้าวหน้าของโครงการฯ

ผลกระทบ

รายงานความก้าวหน้าของโครงการฯ มีข้อมูลสนับสนุนที่ไม่ครบถ้วนถูกต้อง ส่งผลให้ผู้บริหารรับทราบผลการดำเนินงานที่ไม่ครบถ้วนถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่รับผิดชอบในการรายงานความก้าวหน้าของโครงการฯ หากมีข้อมูลสนับสนุนไม่ครบถ้วน ถูกต้อง ต้องระบุปัญหาและอุปสรรคของการไม่ได้มาของข้อมูลไว้ในรายงานด้วย เพื่อความครบถ้วนถูกต้องของรายงาน

ทั้งนี้จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่วนกลางและในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๓๔ ราย พบว่า เจ้าหน้าที่พบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน พร้อมให้ความเห็นในการดำเนินงานโครงการฯ ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

๑.ด้านแนวทางการปฏิบัติงาน

๑.๑ คู่มือ/โครงการไม่ชัดเจน เปลี่ยนแปลงบ่อยตามสภาพการ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงแบบฟอร์มการรายงานอยู่บ่อยครั้ง และวิธีการปฏิบัติไม่ชัดเจนทำให้ผู้ปฏิบัติงานสับสน

๑.๒ ระยะเวลาในการรับสมัครและตรวจสอบคุณสมบัติของเกษตรกรมีน้อย ประกอบกับการปรับเปลี่ยนเกณฑ์ในการรับสมัครเป็น Start Zero ทำให้เกิดความสับสนในคุณสมบัติของเกษตรกรที่ร่วมโครงการ และทำให้เกษตรกรบางส่วนขาดคุณสมบัติที่จะเข้าร่วมโครงการ

๑.๓ ในช่วงที่ดำเนินการ การสั่งการมีความเร่งด่วนมากเกินไป ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง

๒.ด้านเกษตรกรเป้าหมาย/ปราชญ์เกษตรกร

๒.๑ เกษตรกรเป้าหมายที่รับผิดชอบของหน่วยงานบางจังหวัดมีมากเกินศักยภาพที่เจ้าหน้าที่จะดูแลเกษตรกรได้อย่างมีคุณภาพ

๒.๒ เกษตรกรไม่ให้ความสนใจในการฝึกอบรม

๒.๓ เกษตรกรบางรายขาดเงินทุนในการทำเกษตร

๒.๔ เกษตรกรบางรายไม่เต็มใจจะเข้าร่วมโครงการจริงๆ

๒.๕ เกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการบางส่วนมีความคาดหวังจะได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจำนวนมากจากโครงการ

๒.๖ ระยะเวลาในการรับสมัครปราชญ์เกษตรกรมีน้อย ทำให้ปราชญ์บางส่วนยังไม่เป็นต้นแบบหรือเป็นที่ยอมรับของเกษตรกรที่ได้รับมอบหมายให้ดูแล

๒.๗ จำนวนปราชญ์เกษตรกรมีจำนวนน้อย เนื่องจากส่วนใหญ่ได้สมัครเป็นเกษตรกรในโครงการแล้ว

๓.ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

๓.๑ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน งบประมาณ และขยายพหุระมีไม่เพียงพอ ไม่สามารถเข้าไปดูแล และช่วยเหลือเกษตรกรได้เต็มความสามารถ

๓.๒ การลงพื้นที่ในการติดตามเยี่ยมเยียนไม่สามารถดำเนินการได้ครบทุกราย ด้วยมีภารกิจ ในงานประจำที่ทำอยู่และเกษตรกรเป้าหมายมีจำนวนมากเกินไป

๔.ด้านการปฏิบัติงาน

๔.๑ กิจกรรมการประชุมในพื้นที่ การรายงานผล มีมากเกินไป ทำให้การนัดหมายเกษตรกร ไม่พร้อมและบางครั้งทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอึดอัด

๔.๒ พื้นที่แปลงของเกษตรกรบางรายต้องได้รับการปรับปรุงโครงสร้างก่อนถึงจะทำให้การ ทำเกษตรกรทฤษฎีใหม่เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุด

๔.๓ พื้นที่แปลงของเกษตรกรอยู่ไกลจากหน่วยงานมากทำให้การติดต่อสื่อสารหรือการเดินทางไปติดตามผลตรวจเยี่ยมยากลำบาก

๔.๔ มีการแจกจ่ายปัจจัยการผลิต ในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมตามฤดูกาล และปัจจัยการผลิต ที่แจกไม่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

๔.๕ เวลาในการดำเนินการจัดทำชุดเมล็ดพันธุ์มีจำนวนจำกัด ทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการ จัดชุดเวลาส่งมอบให้แก่เขตอาจจะไม่ครบตามจำนวนที่จะต้องได้รับ

๔.๖ ในการออกพื้นที่ตรวจติดตามเยี่ยมเยียนเกษตรกรจะไม่ค่อยเจอเกษตรกรเนื่องจาก ออกไปทำนา

๔.๗ การดำเนินการ ๕ ประสานไม่สามารถดำเนินการได้จริง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องมี เวลาว่างไม่ตรงกัน และผลผลิตยังไม่สามารถขยายตลาดได้เท่าที่เอกชนต้องการได้

๔.๘ มีการกำหนดเป้าหมายเกษตรกรเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก แต่มีบางพื้นที่เกษตรกรที่มี คุณสมบัติตามโครงการค่อนข้างน้อย

๔.๙ ด้านแหล่งน้ำ ส่วนใหญ่ในช่วงหน้าแล้งจะมีน้ำใช้ในการเกษตรไม่เพียงพอ

๔.๑๐ เกษตรกรแต่ละรายอยู่ห่างไกลกันยากต่อการติดตามเยี่ยมเยียนต้องใช้ระยะเวลา หลายวัน

๕.ด้านงบประมาณ

๕.๑ ไม่มีค่าตอบแทนให้ราษฎรในการติดตามดูแลเกษตรกร เพราะปัจจุบันหน่วยงานต้องขอ ความร่วมมือในการติดตามโครงการ

๕.๒ งบประมาณในการดำเนินงานโครงการ ควรส่งตรงถึงหน่วยงานที่ปฏิบัติงานโดยตรงใน พื้นที่ ไม่ควรให้หน่วยงานพี่เลี้ยง

๕.๓ กระทรวงฯ ควรแจ้งเป้าหมายและกิจกรรมการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานทราบ ล่วงหน้า เพื่อวางแผนจัดทำค่าของงบประมาณปีต่อไป

๕.๔ ในการดำเนินงานมีไม่เพียงพอ เนื่องจากต้องเจียดจ่ายจากงบประมาณปกติของ หน่วยงานมาดำเนินงาน

ความเห็นของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานโครงการฯ

๑. ไม่ควรกำหนดเป้าหมายมาจากด้านบน ควรมาจากเกษตรกรโดยแท้จริง การกำหนด เป้าหมายจำนวนมากทำให้ได้ผลงานที่ไม่มีคุณภาพ ควรเน้นคุณภาพเกษตรกรมากกว่าเน้นปริมาณ

๒. อยากให้มีแปลงต้นแบบที่ชัดเจนที่เกษตรกรในชุมชนสามารถเรียนรู้ได้
๓. อยากให้สร้างแรงบันดาลใจแก่เกษตรกรให้มากกว่านี้
๔. เห็นควรมีงบประมาณจ้างลูกจ้างเพราะงานเร่งด่วนมาก
๕. การแจกจ่ายปัจจัยการผลิต ควรให้เหมาะสมตามฤดูกาลและระยะเวลาที่เหมาะสมเพื่อลดการสูญเสียและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร
๖. การเยี่ยมเยียนทำได้ไม่ทั่วถึง ควรมีการสนับสนุนเกษตรตำบลให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อเพิ่มความสนใจและรับรู้ข้อมูลด้านการเกษตรให้มากขึ้น
๗. ควรคัดเลือกเกษตรกรที่มีความสมัครใจและมีความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ โดยกำหนดเป้าหมายแต่ละตำบลเท่ากันทั่วประเทศเพื่อไม่ให้เป็นการกระจุกตัวใดจังหวัดหนึ่งมากเกินไป
๘. ปัจจัยการผลิตที่แจกควรมีมากกว่าปี ๒๕๖๐
๙. การดำเนินงานควรมีการศึกษาให้รอบคอบมากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะการแจกปัจจัยการผลิตเพียงเล็กน้อย จะได้ผลดีสำหรับเกษตรกรที่มีการทำเพื่อต่อยอดเท่านั้น ควรที่จะมีการส่งเสริมในกลุ่มเล็กๆ อย่างจริงจัง เพื่อเป็นตัวอย่างและต้นแบบให้เกษตรกรรายอื่นๆ ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการเห็นภาพชัดเจนและสามารถเป็นแบบอย่างได้จะเกิดผลดีต่อกระทรวงมากกว่า
๑๐. ควรมีค่าตอบแทนให้ปราชญ์เพื่อสะดวกในการติดตามเพราะปัจจุบันหน่วยงานต้องขอความร่วมมือในการติดตามโครงการ
๑๑. การแนะนำการดำเนินงาน ควรชัดเจนตั้งแต่แรก เพื่อให้ผู้ปฏิบัติจะได้เป็นเส้นทางการดำเนินงานอย่างชัดเจนจนภาพสุดท้ายของสิ่งที่จะเกิดขึ้น
๑๒. ควรกำหนดเป้าหมายเป็นจำนวนไร่มากกว่าจำนวนราย
๑๓. กระทรวงควรแจ้งเป้าหมายและกิจกรรมการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานทราบล่วงหน้า เพื่อวางแผนจัดทำค่าของงบประมาณปีต่อไป
๑๔. การกำหนดคุณสมบัติเกษตรกรและแนวทางการดำเนินงานควรมีความชัดเจนและเป็นขั้นตอนมากกว่านี้ รวมถึงระบบการรายงานผ่านระบบที่สามารถดูข้อมูลได้ตลอดเวลา (Real time)
๑๕. การกำหนดเป้าหมายและการสนับสนุนปัจจัยการผลิตควรพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่และความต้องการของเกษตรกร

และจากการสัมภาษณ์เกษตรกร จำนวน ๙๖ ราย ที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ เป็นเกษตรกรของจังหวัดร้อยเอ็ด ๗๑ ราย และจังหวัดนครสวรรค์ ๒๕ ราย พบว่าพื้นที่เกษตรกร ส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรเอง ๙๐ ราย เป็นที่ดินเช่า ๖ รายซึ่งได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดินให้นำมาเข้าร่วมโครงการ และนำพื้นที่เข้าโครงการ ประมาณ ๑-๑๐ ไร่ จำนวน ๘๐ ราย ๑๑-๒๐ ไร่ จำนวน ๑๒ ราย และ ๒๑-๓๐ ไร่ จำนวน ๔ ราย โดยพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการมีแหล่งน้ำ ส่วนใหญ่ เป็นสระน้ำ ๗๕ ราย บ่อน้ำ ๑๘ ราย และบ่อบาดาล ๓ ราย เกษตรกรได้ไปศึกษาดูงาน ๗๘ ราย ไม่ได้ไปดูงาน ๑๘ ราย เกษตรกรได้รับการอบรมให้ความรู้ทั้ง ๙๖ ราย ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ เรื่องบัญชีครัวเรือน เรื่องการดูแลรักษาโดยชีววิธี/วิถีธรรมชาติ/เกษตรอินทรีย์ และเรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน มีการบันทึกบัญชีครัวเรือน เป็นประจำ ๒๑ ราย บันทึกบ้างบางครั้ง ๕๖ ราย และไม่ได้บันทึก ๑๕ ราย ซึ่งสาเหตุที่ไม่บันทึกบัญชีครัวเรือน เนื่องจากเขียน

หนังสือไม่ได้ ไม่มีเวลา และไม่เข้าใจวิธีการทำ และหลังจากที่เกษตรกรได้ไปศึกษาดูงานและเข้ารับการอบรม เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในแปลงของเกษตรกร ทั้ง ๙๖ ราย เกษตรกรได้รับปัจจัยการผลิตด้านพืช ได้แก่ มะละกอรายละ ๓ ต้น ไม้ผล รายละ ๒ ต้น (ฝรั่ง มะนาว มะม่วง ขนุน) กล้วยเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ พันธุ์พืชผัก (๑ชุด ประกอบไปด้วย ๔ ซอง) ท่อนพันธุ์หม่อน ๑ มัด (๕๐ ท่อน) อาหารสัตว์ ๕ กิโลกรัม (๑ ถุง) วัคซีน ๑ ขวด ปลานิล ปลาตะเพียน ปลานวลจันทร์เทศ ปลายี่สกเทศ หลังจากเกษตรกรได้ดำเนินการตามหลักเกษตร ทฤษฎีใหม่แล้ว สามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายในบ้าน เนื่องจากนำผลผลิตที่ได้มาบริโภคในครัวเรือน เมื่อเหลือได้นำไปขายที่ตลาด ๔๙ ราย และมีขายตามหมู่บ้านบ้าง ซึ่งเกษตรกรมีความพึงพอใจที่เข้าร่วมโครงการเกษตร ทฤษฎีใหม่ พอใจมากที่สุด ๔๒ ราย พอใจมาก ๔๑ ราย พอใจปานกลาง ๑๓ ราย **รายละเอียดปรากฏดัง ภาคผนวก ค**

บทที่ ๔

สรุปผลการตรวจสอบ และข้อเสนอแนะ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การตรวจสอบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ ซึ่งมีหน่วยงานรับผิดชอบ คือ กรมการข้าว กรมชลประทาน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมหม่อนไหม สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าตรวจสอบหน่วยงานที่รับผิดชอบ ที่สังกัดหน่วยงานข้างต้น โดยการสุ่มตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการฯ การสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ และที่เกี่ยวข้องที่ดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบด้วย

๑.กรมการข้าว เข้าตรวจสอบ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวร้อยเอ็ด ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว นครสวรรค์ และกองประสานโครงการพระราชดำริ

๒.กรมชลประทาน เข้าตรวจสอบ โครงการชลประทานร้อยเอ็ด โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชีกลาง โครงการชลประทานนครสวรรค์ และกองแผนงาน

๓.กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เข้าตรวจสอบ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ร้อยเอ็ด สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นครสวรรค์ สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี

๔.กรมพัฒนาที่ดิน เข้าตรวจสอบ สถานีพัฒนาที่ดินร้อยเอ็ด สถานีพัฒนาที่ดินนครสวรรค์ กลุ่มประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และกองแผนงาน

๕.กรมปศุสัตว์ เข้าตรวจสอบ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานปศุสัตว์นครสวรรค์ กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ

๖.กรมประมง เข้าตรวจสอบ สำนักงานประมงจังหวัดร้อยเอ็ด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดร้อยเอ็ด สำนักงานประมงจังหวัดนครสวรรค์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการประมงน้ำจืดเขต ๒ (นครสวรรค์) และกองโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ

๗.กรมวิชาการเกษตร เข้าตรวจสอบ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรร้อยเอ็ด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครสวรรค์ ศูนย์วิจัยพืชไร่นครสวรรค์ กองประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๘.กรมส่งเสริมการเกษตร เข้าตรวจสอบ สำนักงานเกษตรจังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์ กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

๙.กรมส่งเสริมสหกรณ์ เข้าตรวจสอบ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์ กองประสานงานโครงการพระราชดำริ

๑๐.กรมหม่อนไหม เข้าตรวจสอบ ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ร้อยเอ็ด และสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีหม่อนไหม

๑๑.สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เข้าตรวจสอบ สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครสวรรค์ และกองประสานงานโครงการพระราชดำริและโครงการพิเศษ

๑๒.สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เข้าตรวจสอบ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑๒ และศูนย์ประเมินผล

๑๓.สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าตรวจสอบ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์ และกองประสานงานโครงการพระราชดำริ

สรุปผลการตรวจสอบ และข้อเสนอแนะของแต่ละส่วนราชการ ดังต่อไปนี้